

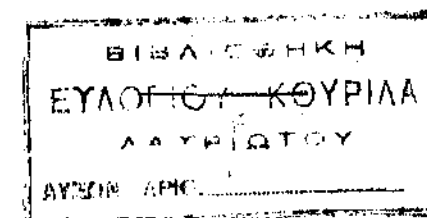
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΩΟΣ

1879

[ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 8.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Εργασίον της 'Εστίας: 'Οδός Σταδίου, 6.

1879

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὁγδοὺς 30 Ἰουλίου 1879

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΟΥ
ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΙΚΟΥ
ἐπὶ Ἐπαναστάσεως.

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας (μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 1821 ἔτους) ἡ Ἠπειρωτικὴ Ἑλλάς διηρέθη εἰς πέντε Σαντζακίαι, ἃν ἐν ἧτο τὸ τῆς Ναυπάκτου, περιέχον: τὸ Βενέτικον, τὰ Κράββαρα, τὸ Ἀπόκορον, τὸ Καρπενήσι, τὸν Δομοκόν, τὸ Πατραζῆκι, μέρος τῆς Λοκρίδος τῶν Ὀρεῶν, κτλ. (βλ. Συλλογ. Α. Ζ. Μάρουκα, Τόμ. Δ΄, σελ. 257, 259, 320.).

Ὅτε τῆ 4 Νοεμβρίου 1821 συνήλθον εἰς Μεσολόγιον οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν Ἀγρῶν, Μαλακασίου, Ἀσπροποτάμου, Σουλίου, Ἀρτιῆς, Βάλτου, Βονίτσας, Ξηρομέρου, Βλογού, Ζυγοῦ, Μεσολογγίου, Ἀνατολικοῦ, Βενετίκου, Κραββαρῶν, Ἀποκοροῦ καὶ Καρπενησίου, ἐσύστησαν ἐννεαμελῆ Γερουσίαν (Ἐροῦνοσίαν τῆς Δουτικῆς Ἑλλάδος), διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὸ μέρος τῆς Ῥομέλης, τὸ λεγόμενον Δουτικὴ Ἑλλάς, καὶ συγχρόνως ἐπέλεξαν πληρεξουσίους διὰ τὴν Ἐπιδαύρου Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. (Ἀπόθ. Τόμ. Α΄, σελ. 23 καὶ Δ΄, σελ. 240.).

Κατὰ τὸν 18 νόμον τῆς 30 Ἀπριλίου 1822, περὶ τοῦ Διοικητικοῦ Ὄργανισμοῦ, τὸ Κράτος διηρέθη εἰς Ἐπαρχίας, ἃν μία ἦτο, καὶ ἡ τοῦ Βενετίκου καὶ Ἀποκοροῦ. Ἀπὸ τὸν νόμον ἐκόρωσε τῆ 16 Ἀπριλίου 1823 ἡ ἐν Ἀστραῖ Β' Ἐθνικὴ Συνέλευσις, ἐν ἧ παρήσαν καὶ οἱ τῆς Ἐπαρχίας ταύτης ἀντιπρόσωποι. (Ἀπόθ. Τόμ. Γ', σελ. 60 καὶ ἐπόμεν.)

Εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ τὴ Β', κατὰ τὸ 1826 συγκροτηθεῖσαν, Ἐθνικὴν Συνέλευσιν ἡ ἠνωμένη Ἐπαρχία Ἀποκοροῦ καὶ Βενετίκου ἀπέσταλε τέσσαρας, ἀντι δύο, πληρεξουσίου, ἐξαιτησαμένη συνάμα καὶ τὴν τῆς Ἐπαρχίας διαίρεσιν, εἰς δύο χωριστάς—τὴν Ἀποκοροῦ καὶ τὴν Βενετίκου. Ἀλλ' ἡ Συνέλευσις, ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν Α' καὶ Β' (6 καὶ 7 Ἀπριλίου 1826), παρεδέχθη δὲ ὁ μόνον ὡς καὶ πρότερον, ἀντιπροσώπους τῆς Ἐπαρχίας. Τὸ δὲ περὶ τῆς διαίρεσεως ζήτημα «ἔμεινεν εἰς ἀπέψιν.» (Ἀπόθ. Δ', σελ. 41 καὶ 55' καὶ Ε', σελ. 27.).

Ἐχομεν λοιπὸν Ἐπαρχίαν Βενετίκου καὶ Ἀποκοροῦ μέχρι τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς τοῦ 1829 ἔτους, ὅτε διὰ συνθήκης (11 Ἀπριλίου) παρεδέθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὸ φρούριον τῆς Ναυπάκτου ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα (τῆ 2 Μαρτίου 1829) καὶ τὰ τοῦ Μεσολογγίου καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ.

Κατὰ δὲ τὸν Ἀύγουστον μῆνα τοῦ ἴδιου ἔτους, παρίστανται εἰς τὴν ἐν Ἀστραῖ Δ' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐπαρχίας Βενετίκου καὶ Ναυπάκτου (Ἀπόθ. ΙΔ' σελ. 36) καὶ χωριστά, οἱ τῆς Ἐπαρχίας Ἀποκοροῦ (Ἀπόθ. σελ. 101-102).

Ἐκ τῶν ἑως ὧδε ἱστορικῶς ἐκτεθέντων ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἐπαρχία τῆς σφραγίδος, ἧς ὁ τύπος ἀνωθι παρετέθη, εἶναι ἡ κατὰ τὸν μῆνα Ἀπριλίου τοῦ 1829 ἔτους, ὅτε δηλονότι ἡ Ναύπακτος ἀπετέλεσε μέρος τῆς Ἑλευθέρας Ἑλλάδος.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 20 Ἰουλίου 1879.

A. Z. M.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ΄

Α΄

Φίλιπται

Βοχάτως, ὅτε σὲ περιήγαγον εἰς τὴν ζωδολογικὴν κήπον, ὅπου συναντῶνται ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων, πάντα τὰ ἔδοντα, βοῶντα, κεκραγόντα καὶ λέγοντα, μίαν ἕως ἔλλειψιν αὐτοῦ παρετήρησας, ὅτι οὐδὲν σοὶ εἶπον περὶ τῶν ἀφώνων ἰχθύων καὶ ἐν γένει περὶ τῶν ἐνύδρων. Τούτου δὲ λόγος ἐστὶν ὅτι ταῦτα ἀλλαγῶν ἔχουσι τὴν ἐπίσημον διαίτην των. Ἴσως νομίσης ἐντὸς τῆς Σπρῆλης; Παντάπασιν ἄλλ' ὅπου ἡ ἀριστοκρατία καὶ τὸ μέγα ἐμπόριον, ὑπὸ τὰς Φιλύρας, ἔκει εἰσῆλθον εἰς οἰκίαν ἰδιωτικὴν, ἀνέβησαν σκηνὴν κλιμακα μαρμαρινήν, ἧτις οὐδὲ ὅπως προανήγγελλεν ὅ,τι ἐμελλον νὰ ἰδῶ. Ἀλλ' ἡ κλιμαξ μετέφερεν εἰς εὐρὴν διάδρομον, ἀνωθεν φωτιζόμενον, ὅπου ἐκατέρωθεν, ὅπισθα παχέων ὑέλων, διαιτῶνται οἱ φοβερώτατοι ὄφεις, ὑδραὶ, δράκοντες, συσφιγκτῆρες ἢ κροταλίται, συνήθως ἑμῶς κοιμώμενοι, διότι δὲν ἔχουσι τί καλῆτερον νὰ κάμωσιν, ἢ ἐνίστα νωθρῶς σύροντες τὰς ἀγκυδαῖς των ἑλικας, ἵνα συλλάβωσι τὸν ἐπτοημένον μὴν ἢ τὸ ἔξαλλον ἐκ φόδου στρουθίου, ὃ ὀφθαλμῶν εἰσάγει εἰς τὸν θανατηφόρον κλωβόν, καὶ παραδίδει ὡς πρόγευμα εἰς τὴν ἀδρανῆ δρεξίν των.

Ἐκείθεν δὲ κατέβημεν εἰς μεγίστην στρογγύλην αἰθουσαν, κατοικουμένην ὑπὸ μετοίκων τῶν ἄλλων ζωϊκῶν βασιλείων, ὑπὸ σπανίων πτηνῶν καὶ ἀεικινήτων πιθήκων. Ἐδῶ δὲ συνέδρα

1. Ἰδε σελ. 449.

γνωριμίαν και μετά του περικλεούς Γορίλλα, περιού πέρυσιν άντήχει πάσα ή Εύρωπαϊκή δημοσιογραφία, τας όδοιπορίας του εις τας πρωτευούσας της Εύρώπης επίσημότερον αναγγέλλουσα ή τας των ήγεμονοπαίδων. Καί ώραιός μὲν δὲν ήτον όλον τὸ ἐναντίον μάλιστα. Ἄλλ' ή ζωηρότης και ή χάρις των κινήματων του ήσαν ἐπαγωγόταται όταν ἐπαιζε μετά μεγάλου κινός, του ἐπιστηθίου του φίλου, ή μετά μικρού παιδίου, πρὸς θ εΐχεν οικειωθῆ, ή όταν ἐρίπτετο εις τας ἀγάλας του φύλακός του και τὸν κατεφίλει ἐπὶ των δύο παρεϊών. Ἀπέθανε δ' ἐν τῆς ἐπιρείας του κλιματός, νήπιον ἔτι, πρὸς πολλήν Ολιψιν των θαυμαστων του και των φυσιοδιφῶν, οἵτινες πρῶτον τοῦτον εΐδον και ἐσπούδασαν ἐν Βύρωπῃ ζῶντα ἀνθρωποπῆλικά, πρὸς σωτηρίαν ὅμως ἰσως τοῦ φύλακός του, εις θν ὀλέθρια ήδύναντο ν' ἀποβῶσιν αὐ περιπτύξεις ἐκεῖναι, ἀν τὸ νευρώδες βρέφος ηῤξινεν εις τας διαστάσεις και τὴν ὑπερήρακλειον φώμην του ἀρτίου Γορίλλου.

Δευτέρα καταθέθρα μας ἔφερον εις ὑπόγειον λίμνην, ὑπὲρ ήν εις οὐ μικρὴν ὕψος κρέμανται μέλανες βράχοι, και ἐπ' αὐτῶν ἀψόφως ἐπέτων και δυσοιῶνως ἐκρωζον νυκτόθια θρνεα· εις δὲ τὸν πυθμένα ἐν ἀμυδρῷ φωτὶ ἐκινούντο χελῶναι, φῶκαι και κροκόδειλοι.

Ἀπὸ τῆς λίμνης δὲ ταύτης σύριγγ σκοτεινῆ εἰσδύει βαθέως, ἐλισσομένη ὑπὸ τοὺς βράχους. Εἰς δὲ τὰ πλευρὰ αὐτῆς ἀνοίγονται μεγάλαι φωτειναι θραῖ, ὡς μαγικαὶ τινες διόψεις εις τὰ θαύματα τοῦ βασιλείου τοῦ Ποσειδῶνος. Ἐκεῖ ἰχθύς, ἀπὸ των μικροσκοπικῶν μέχρι των ὑπεροργιαίων, ἐκεῖ μαλάκια παντοία και ὄστρακόδεσμα, ὁ μικρὸς κομψὸς Θαλάσσιος Ἰππος και ὁ κάθοπλος ληστής των Θαλασσῶν ἄστακός, ἐλευθέρως ἀναστρέφονται εις ὕδωρ ή γλυκὺ ή θαλάσσιον, συμφώνως ἕκαστον πρὸς τὴν φύσιν και πρὸς τὰς ἔξεις του, ὡς ὁ ἐκθαμβὸς ὀφθαλμὸς δύναται ἀκωλύτως νὰ παρακολουθῆ και σπουδάζῃ εις τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας των. Πρὸ πάντων δὲ ὁ πυθμὴν παρέχει ἐξαισιον θέαμα μαγικοῦ κήπου τῆς Ἀμφιτρίτης, ὅλον καταφύτου ὑπὸ λαμπρῶν και ποικιλοχρῶν ἀνθέων, ἅτινα ἀν δὲν εὐωδιάζωσιν (ἐκτὸς ἰσως μόνον διὰ τοὺς ἰχθύς), ἔχουσιν ὅμως ἄλλο, πολὺ ἀνώτερον πλεονέκτημα, ὅτι... ζῶσι. Πολλάκις ἐν ἔθ θαυμάζεις τὰ ἐνυδρα ἐκεῖνα πυκνόφυλλα ῥόδα, ή τὰς ἀνεμώνας, βλέπεις ὅτι τὸ ἀνθος συστέλλεται σπασιμωδικῶς, διότι ὄστρακόδεσμον τι ή ἄλλος κινδυνώδης ἐχθρὸς παρέρχεται οὐ μακρῶν, ή τὸ βλέπεις νὰ στρέφεται και ἐκταίνῃ τὰ πέταλά του πρὸς τινὰ διεύθυνσιν, ὅπου διαπλέει κἀνὲν ἐντομον καλὸν εις βρόδον. Τοσοῦτο δὲ με κατεθουσίασεν ή πρώτη μου αὐτῆ ἐπίσκεψις εις κήπον τέως ἀγνωστον εις ἐμέ, και ή ἐλπίς του νὰ ἐξηγηθῶ τὸ μυστήριον τῆς ὑπάρξεως των θαυμασίων ἐκείνων ὄντων, των ἀποτελούντων τὴν χάριον συν-

δέσμου μεταξύ των ζῶων και των φυτῶν, δ' ἐνίοτε ή φαντασία μου μὸι παρίστα ὡς νύμφας ἐναλίους, ὡς ἀδελφὰς τοῦ Πρωτέως εις ἀνθη μεταμορφωθείσας, ὥστε ὅα ἔμενον ἐπὶ ὡρας καθλωμένους ἐμπρὸς αὐτῶν, ἀν ὁ ὀδηγός μου δὲν με εἰδοποιεῖ ὅτι ἔκλειε τὸ κατάστημα και ἔπρεπε νὰ ἐξέλθωμεν, ἀν δὲν ήθέλωμεν νὰ διανυκτερεύσωμεν μετά των κροκόδειλων και τοῦ Γορίλλου.

Ἄλλ' ἀφ' οὐ σ' ἔφερον πάλιν ὑπὸ τὰς φιλόρας, ἀν δὲν ἀπηύδωσας... ἀναγινώσκων, παρακολούθησάν με, ἀν θέλῃς και περαιτέρω, εις τὴν μεγάλην πλατείαν, εις ήν εἶχον ὑποσχεθῆ νὰ σ' ἐπαναφέρω. Καὶ πρῶτον ἰδοῦ ἀπέναντι ἡμῶν ή ἀποτρόποιος οἰκία ἐν ή πρὸ ἐνὸς ἔτους ἐκακουργήθη τοῦ Νόβιλιγγ ή βασιλοκτόνος ἀπόπειρα. Μετ' αὐτὴν δὲ φθάνομεν πρὸ τῆς ἀρελούς αυτοκρατορικῆς κατοικίας ἧς ἐντός, διὰ τοῦ προσγαίου παραθύρου φαίνεται πολλάκις ὁ ἀυτοκράτωρ εις τὸ γραφεῖόν του ἐργαζόμενος. Εἰς μικρὸν δρᾶμα θ εἶδον ποτὲ εις τι των ἐνταῦθα θεάτρων, ἀνεπετάσθη ή αὐλαία ἐπὶ σκηνογραφίας παριστώσης ταύτην τῆς ὁδοῦ τὴν γωνίαν και τὸ ὑπὸ των λύχνων τοῦ δωματίου φωτιζόμενον παράθυρον, ἐπ' αὐτοῦ δὲ διαγραφομένην τοῦ ἀυτοκράτορος τὴν σκιάν. Ποτὲ δὲν ήκουσα ἐν θεάτρῳ φηγάδιοτέρως και μάλλον ἐνθουσιᾶδεις χειροκροτήσεις, διότι νομίζω ὅτι πολλοὶ δὲν ὑπάρχουσιν ἠγεμόνες ὡς τὸν ἀυτοκράτορα Γουλιέλμον ὑπὸ των λαῶν αὐτῶν λατρευόμενοι.

Ἐμπρὸς τῆς βασιλικῆς οἰκίας, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, ἀπαντῶμεν τὸν ἐφιππον, ἐφ' ὕψηλῳ καταγλύφου βάθρου ἰδρυμένον χαλκοῦν ἀνδριάντα φρειδερίκου τοῦ Β', ἀριστούργημα γλυπτικῆς, και ἀπέναντι τὸ εὐρύχωρον οἰκοδόμημα τοῦ Πανεπιστημίου, και τὸ τῆς Ἀκαδημίας, οὐχὶ μὲν λίαν πολυτελές, ἀλλὰ περιέχον ἀκαδημαϊκούς. Εἰς δὲ τὸ πρῶτον συρρέουσι καθ' ἐκάστην χιλιάδες φοιτητῶν ὑπ' αὐτὰς τὰς ὄψεις τοῦ ἀυτοκράτορος, χωρὶς ποτὲ, οὐχὶ τῆς ἡσυχίας συντάραξις, ἀλλ' οὐδ' ὁ ἐλάχιστος θόρυβος ν' ἀκουσθῆ μεταξύ αὐτῶν. Ὁφείλεται δὲ τοῦτο, ὡς μοὶ ἐξήγησαν, εις τὸ ὅτι οἱ νέοι οὗτοι, οἵτινες ἐμβριθῶς σπουδάζουσιν ἐν εἰρήνῃ και ἀνδρείως μάχονται ἐν πολέμῳ, σέβονται τὴν θέσιν ἐν ή συγχονται και πρὸ πάντων σέβονται ἑαυτοὺς, ἐμφοροῦνται δὲ και τῆς ιδέας ὅτι ήλθον εις τὸ Πανεπιστημεῖον οὐχὶ ἵνα διδάξωσι τοὺς ἄλλους, και τὴν κυβέρονσιν, πῶς πρέπει νὰ πολιτευῶνται, ἀλλὰ πρὸς ἀπόκλισιν πείρας και γνώσεων ἵνα αὐτοὶ ἐν καιρῷ καλῶς πολιτευῶνται.

Διαβάντες δὲ πρὸ τοῦ μελοδραματικοῦ θεάτρου, και μεταξύ τοῦ ὀπλοστασίου και τῆς οἰκίας τοῦ Διαδόχου, ἧτις ἐστὶν ἐπιφανεστέρη τῆς ἀυτοκρατορικῆς, ὑπερέβωμεν αὐθις τὴν γέφυραν, τὴν πολυτελεστέρην των ἐν Βερολίνῳ και δι' ὠραίων κοσμομένην γλυπτικῶν συμπλεγμάτων,

και εἰσελθόμεν εις τὴν εὐρύχωρον πλατείαν ήν εἶχομεν ήδη ἐν παρόδῳ ἰδεῖ.

Ἄυτη καλεῖται «Κήπος τέρψεως», και ή ἐπωνυμία ἐν ἔχει ἐλάττωμα, θ ἴσως σοὶ φανῆ κλίριον, ὅτι κήπος ἐνταῦθα παντάπασιν δὲν ὑπάρχει. Κεῖται δ' ἐπὶ τῆς νήσου τῆς Σπραιῆς, ἧτις ήν ή πρώτη τοῦ Βερολίνου κοιτίς, και δεξιῶς μὲν ήμῶν, των ἐκ των Φιλυρῶν ἐρχομένων, ἐγείρεται τὸ μέγα και ἀρχαῖον ἀνάκτορον, ἐν τῷ μέσῳ δ' ἐσκήθη χαλκοῦν πρὸ δύο ἐτῶν ἐξαισιον ἐφιππον ἀγαλμα φρειδερίκου Γουλιέλμου τοῦ Γ', και ἀριστερῶς ἡμῖν ἰδρυται ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ φιλομουσίου Βασιλέως τὸ Μουσείον, εις ὃ ἐπὶ στιγμὴν πρέπει νὰ ἐνδιατρίψωμεν, διότι ὅα ήτον ἄξιον νὰ διαπρέπῃ ἐν μέσασι ταῖς Ἀθήναις ἐπὶ των χρόνων τοῦ Περικλέους, και κοσμεῖται ἐσωτερικῶς διὰ περιφύμων τειχογραφιῶν τοῦ ἐνδόξου Κάουλβρχ.

Εἰς τὸ ἀγανὲς τοῦτο των Μουσῶν καταγύγιον περιέχονται ἀγάλματα, ἀνάγλυφα, προτομαὶ και ἐπιγραφαὶ τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης και ἄλλα τῆς Ῥωμαϊκῆς, πολυπληθέστερα δὲ γύφισα ἐκμαγεῖα, καθ' ὅλην και χρονολογίαν ἐκτεθειμένα, των ἀρίστων ἔργων ὅσα εὐρίσκονται ἐν Μουσείοις τῆς Εύρώπης, ή και ἐκτὸς Μουσείων, ὡς πολλά παρ' ἡμῖν. Πλὴν δὲ τούτων ἔργα τέχνης Αἰγυπτιακῆς, διατεθειμένα ἐντός περιέργου μνημειοματοῦ ναοῦ Αἰγυπτιακοῦ, και ἀρχαιοτάτης Ἀσσυριακῆς και των ἄλλων Ἀσιατῶν λαῶν, και τῆς Εύρώπης μεσαιωνικῆ! πρὸ πάντων δὲ πολυτιμωτάτη συλλογὴ ἀρχαίων ἀγγείων και ἄλλων κεραμοουργημάτων, ὅλον ἀγαλμάτων τῆς Τανάγρας (ὡν τὰ ἀριστὰ ἀκούω ὅτι εὐρίσκονται παρὰ ξένους και οὐχὶ παρ' ἡμῖν), και δακτυλιοθῶν και νομισμάτων. Τούτων συμπληρωματικὴν συλλογὴν ήγόρασεν ἐσχάτως τὸ Μουσείον ἠμίσεις ἑκατομμυρίου φράγκων παρὰ τοῦ ἀρτί ἀποδιώσαντος Πρώκτος, τοῦ ποτὲ πρέσβεως τῆς Αὐστρίας ἐν Ἑλλάδι, ὅπου και τὸ πλεῖστον τοῦ νομισματικοῦ τούτου θησαυροῦ συνεκρίμασε.

Ἄλλαχοῦ τὸ Μουσείον περιέχει ἔργα τέχνης και βιομηχανίας, ἐνδύματα, ὄπλα και σκεῦῃ των ἀπωτάτων και ἀγνωστοτάτων λαῶν, Ἰνδῶν, Σινῶν και Ἰαπωνῶν, και των μάλλον ἀπροσίτων ἀγρίων τῆς Ἀφρικῆς ή τῆς Πολυνησίας. Ἄλλη δὲ πτέρυξ ἐστὶ καθιερωμένη εις τὰ ἀριστουργήματα των ἐπισημητέρων ἀποθάνοντων ζωγράφων πασῶν των χωρῶν· διὰ δὲ τοὺς ζῶντας καλλιτέχνας τῆς Γερμανίας ἐπ' ἐσχάτων παρ' αὐτὸ τὸ Μουσείον ἐν χλοερῷ περιθῶλῳ περιλαμβανομένων ὑπὸ διπλοῦ περιστεύλου, οὐ ή μία πλευρὰ παραταίνει τὴν Σπραιήν, ἐκτίσθη ἕτερον ἐξαισιον οἰκοδόμημα, ὡς μέγιστος κορινθιακὸς ναός, ἐφ' ὕψιστης ἐπικαθήμενος βάσεως.

Ἄλλ' ἀρκοῦσι τὰ περὶ τοῦ Μουσείου. Νὰ σοὶ περιγράψω αὐτοῦ τὰ μυρία περιεχόμενα οὔτε τὸν καιρὸν οὔτε τὰς εἰδικὰς γνώσεις ἔχω. Ἰπάρχει

ἐκθεδόμενος εις ἐγκώδη τόμον αὐτοῦ ὁ κατάλογος. Ἄν τὸν θέλῃς, γράψον νὰ σοὶ τὸν στείλω.

Καὶ ὅμως, ἐνα ἔτι σταθμὸν, πρὶν ή μακρυνθῶμεν. Τὸ βάθος τῆς πλατείας κατέχει ή ἐκκλησία ἐν ή ἐκκλησιάζεται ή αυτοκρατορικὴ οἰκογένεια. Ἔστι δὲ ῥυθμοῦ τόσον ἀσῆμον και ἀπειροκάλου, ὥστε φαίνεται ὡς κηλὶς παρὰ τὰ ἄλλα κομψὰ και μεγαλοπρεπῆ τῆς πλατείας οἰκοδομηματα· διὰ τοῦτο πρόκειται νὰ κατεδαφισθῆ, και ν' ἀνεγερθῆ πολυτελεστάτος ναὸς ἀντ' αὐτῆς, όταν εὐρεθῶσιν οἱ ἀπαιτούμενοι πόροι. Ἐν τούτοις δ' εἶχεν ἀρχίσει ἀνεγειρόμενον παρ' ἄρστημά τι αὐτοῦ, μέλλον νὰ χρησιμεύσῃ εις ἐναπόθεσιν των λευφάνων των ἀποθνησκόντων ἀυτοκρατόρων, και εἶχον συμπληρωθῆ αὐτοῦ οἱ τέσσαρες τοῖχοι. Τούς τοίχους τούτους ἐλαβε προσωρινῶς ή διεύθυνσις των ἀρχαιοτήτων, ἵνα, διασκευάσασα αὐτοὺς, ἐναποθέσῃ ἐκεῖ τὰ ἐκμαγεῖα των ἐν Ὀλυμπία ἀνευρισκομένων. Ἰβνοσεῖς ὅτι δὲν ήτο δυνατὸν ἐνταῦθα νὰ με εἰσελθῶ. Ἐπειδὴ ὅμως ἐκ περάτων τῆς Γερμανίας συρρέουσιν οἱ περιηγηταὶ των ἀγίων τούτων λευφάνων τῆς ἀρχαιότητος, εἰ και εἰσὶ ταῦτα ἀπὸ ἐκμαγεῖα, και ἐπομένως δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται ν' ἀμφισβέλλω ὅτι πᾶς λόγιος Ἑλληγν, ἀρα και σύ, ἐπεσκέψης πρὸ πολλοῦ τὰ πρωτότυπα εις τὸν τόπον τῆς ἀνασκαφῆς, διὰ τοῦτο πάντη περιττὸν νομίζω νὰ σ' εἰπῶ τι περισσότερον περὶ των περιθόξων τούτων ἔργων τοῦ Ἀλκαμένους, τοῦ Παιωνίου και τοῦ Πραξιτέλους, δ εἶχον τὴν τύχην ν' ἀκούσω ἐξηγούμενα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κ. Κουρτίου.

Πρὶν ἀναχωρῆσω ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἶχον ἀκούσει διαταγμούς ἀν ή σύμβασις δι' ἧς ἐπέτρεποντο αὐ ἀνασκαφαὶ εις τὴν Γερμανίαν ἐβάψην ή ὀφέλησε. Τότε, ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα μοὶ ήτο ξένον, εἶχε διαφύγει τὴν προσοχήν μου. Τώρα ὅμως, μεθ' ὅσα ἐνταῦθα εἶδον και ήκουσα, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω ὅτι τοιοῦτοι διαταγμοὶ ὑπῆξαν. Ἡ Γερμανία προχέει Πλακτωλὸν χρημάτων διὰ ν' ἀνασκάψῃ τὴν Ὀλυμπίαν, και πλουτιστῆ τὰ Μουσεία ἡμῶν δι' ἀριστουργημάτων ἀνεκτιμητῶν, και οἷα, ἂν πρέπη νὰ πιστεύσω τὸν Κ. Κούρτιον, οὐδὲν μουσεῖον κέκτηται, και ήμεις νὰ μεμψιμοιρῶμεν! Ἄλλὰ διατὶ ν' ἀνασκάψῃ τὴν Ὀλυμπίαν και νὰ μᾶς πλουτιστῆ δι' ἔργων τοῦ Ἀλκαμένους και τοῦ Πραξιτέλους ή Γερμανία, και οὐχὶ ήμεις αὐτοὶ; Καὶ τίς μᾶς ἐμποδίσεν ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη ήμεις νὰ τὴν ἀνασκάψωμεν; ή ἀν ἔχωμεν τοὺς πόρους, τί μᾶς κωλύει ν' ἀνασκάψωμεν τόσα ἄλλα μέρη, ὀλίγους δεῖν πᾶσαν γωνίαν τῆς Ἑλλάδος, ὅπου οὐχὶ ὀλιγωτέρως δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν ἀρχαιολογικούς θησαυρούς; Ἐλπίζω δὲ νὰ με μοὶ ἀποδώσῃς Ἑλληψιν πατριωτισμοῦ ἀν σοὶ ἐκφράσω τὴν πεποίθησίν μου ὅτι αὐ ἀνασκαφαὶ, και ἐνεκα των γνώσεων και τῆς ἐμπειρίας των αὐτὰς ἐπι-

τετραμμένων, και ευεκα τῆς ἀφθονίας τῶν χορηγιῶν, μετὰ τσαύτης ἐκτελοῦνται μεθόδου και ἀκριβείας, ὥστε και ἡμεῖς αὐτοὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν δυνάμεθα νὰ παραδειγματισθῶμεν. Πᾶς κατέδειξε δὲ τέλος ὁ καθηγητῆς ὅτι διὰ τῆς εὐλαβείας μεθ' ἧς συνελήγησαν και τὰ ἀφανέστερα τεμάχια, και διὰ τῆς τέχνης και ἀγγινοίας μεθ' ἧς συναρμολογήθησαν, πολλὰ τῶν ἀγαλμάτων ἀξιολόγως συνεπληρώθησαν και πλησιάζουσι νὰ καταρτισθῶσι σχεδὸν ἄρτια τὰ δῶα τῶν ἀετωμάτων συμπλέγματα, τὰ μύνα, μὰς εἶπεν, ἢ διετηρήθησαν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος. Ταῦτα ἐπραξεν οἱ Γερμανοὶ οἵτινες ἔχουσι τὰ ἐμάγαθα. Ἐλπίζω ὅτι ἀνώταρα ἀποτελέσματα ἐπετύχουσαν και ὅα ἐπιτύχουσαν ἡμεῖς, οἵτινες ἔχομεν τὰ πρωτότυπα.

Ἐν Βερολίῳ, τῆ 28 Ἰουνίου 1879. Β.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΖΕΥΓΟΥΣ ΠΗΛΟΒΑΤΙΔΩΝ

[Ἐκ τοῦ βωσικοῦ]

Α' Πρόσκλησις εἰς χορὸν.

Ὁ Ἰωάννης Μύλλερ ἀποδηματοποιὸς ἐκ Παρισίων κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς θύρας του ἐπιγραφὴν, πράγματι δὲ ἐκ τῶν περιχώρων τῆς Ῥήγας καταγόμενος, ἠγέρθη ἡμέραν τινα λίαν πρωτὴ, ἐτάχυνε τὰς χεῖρας, ἠνώρθωσε τὸν ἐπὶ τῆς ῤινός του πεσόντα βομβηκερὸν σκοῦφόν του και ἐπληξεν ἐλαφρῶς εἰς τὴν πλευρὰν τὴν σύζυγόν του—αἰσῆκα, Μαρία Κάρλοβνα! Δός μου τὰ ξυράφια, τὸ μαῦρο παντάλονι και ἕν ἄσπρο ποκάμισο. Πρέπει νὰ πάγω τοῦ ἀυλικοῦ συμβούλου Θεοδώρου ἕνα ζευγάρι καλόσια ὁποῦ τοῦ ὑποσχέθηκα διὰ τὴν παρασκευὴν (ἢ παρασκευὴ δὲ αὐτὴ εἶχε παρῆλθαι πρὸ δύο ἐβδομάδων). Ἐγὼ ὅα ξυρισθῶ, και σὺ πρόσταξε τὸν Βάνικα νὰ γυαλίση τὰ καλόσια νὰ τὰ κάμῃ καθρέφτη. ἤκουσες; προσέθηκεν ἐναθρονόμενος ὁ ὑποδηματοποιός. «Ἄς τὰ καμαρώσῃ και ἄς ἰδῆ πῶς δὲν εἶνε βωσικὴ δουλειά, ἀλλὰ σαφὴ γερμανικὴ, χωρὶς ψεγάδι.»

Δὲν εἶγεν εἰσέτι παύσει μονολογῶν, ὅτε ἡ Μαρία Κάρλοβνα ἐπανῆλθεν ἔχουσα τὰς πηλοβατίδας ἀνά χεῖρας και τὸ πρόσωπον φρικτὴν ἐκφράζον. Ὁ Βάνικας ἦτο χθὲς μεθυσμένος, ἀνεφώνησε, τὰ καλόσια εἶναι χαλασμένα!

Τὸ ξυράφιον ἔπεσεν ἐκ τῆς χεῖρός του Μύλλερ. «Νὰ πάρῃ ὀργή! τὰ καλόσια ἐνὸς ἀυλικοῦ συμβούλου! Τόσον ὠραία καλόσια!...» Καὶ ἤρπασεν αὐτὰ ἐκ τῆς χεῖρός τῆς γυναικὸς του. Ἀλυθῶς τὸ πρῶτον ἦτο ἀδιόρθωτον· αἱ πηλοβατίδες ἦσαν εἰς κακὴν κατάστασιν· ἡ δεξιὰ ἦτο ἐσχιμαμένη κατὰ τὸ πλάγιον, τὴν δὲ ἀριστερὰν ἐκάλυπτε δυσώδης ὕλη.

Λύσσα κατέλαβε τὸν Μύλλερ «Βάνικα, ἀνέκραξεν μετὰ κεραυνώδους φωνῆς, τί εἶν' αὐτό;...»

Εἰς τὴν θύραν ἐφάνη ἡ εὐθὺς ἄμα και πονηρὰ φυσιογνωμία τοῦ Βάνικα, ὅστις μὲ νυσταλέους ὀφθαλμούς ἐστη ξέων ἀπαθῶς τὸ ἴδιον του.

— Τί εἶν' αὐτό; ἐπανέλαθεν ἀπειλητικῶς ὁ

ὑποδηματοποιός, δεικνύων τὰς πηλοβατίδας—Ξεύρω κ' ἐγὼ;—Πῶς δὲν ξεύρεις; Ἔγὼ σ' ἐρωτῶ τί εἶν' αὐτό;—Και πῶς ὅα τὸ ξεύρω ἐγὼ; Ὁ Μύλλερ, ἐκτὸς ἐαυτοῦ ἐκ τῆς ὀργῆς, ἐτυψε τρίς διὰ τῶν πηλοβατίδων τὸν Βάνικα κατὰ πρόσωπον. Ὁ Βάνικας ὠλόλυξεν, ὁ δὲ Μύλλερ ἐπραῦνθη.

«Τέλος τί νὰ κάμω; ἐσκέφη, δὲν πρέπει νὰ πετάξω τὴν τὰ καλόσια! Τοῦ ἀυλικοῦ συμβούλου Θεοδώρου νὰ τὰ δώσω δὲν γίνεται, ἐπειδὴ γνωρίζει ἀπ' αὐτά. Ὅα χαθῶν ἀδικα... Κάποιου ὅμως πρέπει νὰ τὰ φορτώσω... Ἄ! εἶδες, ἕνας μουσικὸς ἦλθε ταῖς προάλλαις νὰ παραγγείλῃ καλόσια. Ἰσα ἴσα νὰ τὰ πάγω ἔς ἐκεῖνον; Καὶ! μόνον πῶς αὐτοὶ οἱ μουσικοὶ... χρῆματα ἀπ' αὐτοὺς μὴν περιμένῃς, τοὺς γνωρίζω. Ἄ!... ἀνέκραξεν αἶφνης, τύψας διὰ τοῦ δακτύλου τὸ μέτωπον, τὴν κυριακὴν εἶναι τὰ γενέθλια τῆς Μαρίας Κάρλοβνας.

Και περιτυλίξας τὰς πηλοβατίδας διὰ μαντηλίου, ἔλαθεν αὐτὰς ὑπὸ μάλῃς, φορίσας δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸν πῖλόν του στραβὴ, διότι μεταξὺ τῶν ὀμοτέγων ἐφημιζετο ὡς φιλάρεσκος, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας.

Ἀπὸ τὴν μικρὰν Μορσαζάγαν ὅπου διέμενον ὁ Μύλλερ ἐστράφη πρὸς τὴν Κυαντὴν Γέφυραν και διευθυνθεὶς πρὸς τὴν Κολόμνην, ἔστη ἐνώπιον ὑψηλῆς οἰκίας ἀκαθάρτου ἐξωτερικοῦ, παρὰ τὴν πύλιν τῆς ὀποιᾶς ἐκάθητο θυρωρὸς παίζων ἐπὶ τριγύρῳ κιθάρας.

— Ἐδῶ κάθεται ὁ κ. Σούλτζ; ἠρώτησεν ὁ Μύλλερ· ὁ θυρωρὸς ἠτένισε τὸν γερμανόν, εἶτα ἀποστρέψας τὸ πρόσωπον ἀπεκρίθη.— Δὲν ἔχομε τέτοιους.— Ὁ κ. Σούλτζ, μουσικὸς—Μὴν εἶνε γερμανός, μὰ μουζικάντες εἶναι, δὲν εἶναι, ποιῆς τοὺς ξέροι αὐτοὺς ὅλους τοὺς μουζικάντες! Ἀναβῆτε ἐπάνω ἐπάνω. Ἄν εἶναι αὐτὸς πάει καλά, εἰ δὲ και μὴ, ζητήσετε ἄλλου.»

Ὁ Μύλλερ ἀνέβη διὰ στενῆς κλιμακῆς και φθάσεν ὑπὸ τὴν οἰκίαν τὴν στέγην ἔστη ἐνώπιον θύρας ἐφ' ἧς ἦτο ἐπὶ χάρτου γεγραμμένη ἐπιγραφὴ «Karl Schultz musicus.» Ὁ Μύλλερ ἀνοιξας τὴν θύραν εἶδε νεανίαν ὠχρὸν ἔχοντα ὀφθαλμούς κολίους· ἐκάθητο δὲ στηρίζων τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ ἀπλῆς ξυλίνης τραπέζης και κρητῶν δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὴν κεφαλὴν. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐκειντο ἀναμειξ βιβλία και χειρόγραφα τετράδια μουσικῆς. Ἐδ' ὀμιλίον ἦτο κενόν, ἐρημον, και μόνον εἰς τὴν γωνίαν ἀγχινὰ τινα καθίσματα ἐφαίνοντο σχηματίζοντα κλίνην. Οἱ τοῖχοι, λευκοὶ ἄλλοτε, ἠκολούθουν τὸ ἐπικλινὲς τῆς στέγης. Ἄλλως τε, ἐν τῷ δωματίῳ ἐπεκράτει τὸ κενὸν και ὁ ζόφος· ἐκεῖ καθύκει ἡ πτωχεῖα ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ γυμνότητι. Ἢ ἀπροσδόκητος αὐτῆ εἰκὼν κατέπληξε τὸν Μύλλερ, και ἔστη ἀκίνητος παρὰ τὴν θύραν, μὴ

1. Πρωτὴ συντομία ἐν Πετρούπολει.

ἐνωσῶν ὁποῖον αἰσθημα τὸν κατέλαβεν. Ὁ ἀγαθὸς γερμανός, καταπλαγεὶς ἐνώπιον τοιαύτης ἀθλιότητος, ἀπόλεσε τὸ θάρρος και μετὰ κόπου ἐφέλισε.

— Τὰ καλόσια σας εἶναι ἔτοιμα... Ὁ νεανίας ἐστράφη και ἠτένισε μετὰ ὀλίψεως τὸν ὑποδηματοποιόν.

— Σὲ εἶπα, ἀπεκρίθη ὅτι ὅα ἔλθω ὁ ἴδιος νὰ τὰ λάβω. Τώρα χρῆματα δὲν ἔχω.— Πῶς γίνεται, κύριε Σούλτζ, ν' ἀνησυγεῖτε; Λογαριάζομεθα ἔπειτα. Τώρα ὁ καιρὸς εἶναι ὑγρὸς και τὰ καλόσια χρειάζονται... Ὁ δυστυχὴς μουσικὸς ἠγέρθη και λαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ Μύλλερ, τῷ εἶπεν—Εἰσθε καλὸς ἄνθρωπος!

Ὁ Μύλλερ ἐταράχθη. Τὸν ἔτυπεν ἡ συνειδήσις· ἠθέλησε νὰ φύγῃ τὸν πειρασμόν, ἀλλ' ἠγνώσει τί νὰ πράξῃ. Τὴν κυριακὴν ἦσαν τὰ γενέθλια τῆς συζύγου του και ἐμελλον νὰ ἐλθῶσιν ἐπισκέψεις.—Κύριε Σούλτζ, ἐπιθύρσειν ἐκ νέου στρέψων μετὰ τῶν χειρῶν τὸν πῖλόν του. Ἔχω... νὰ σᾶς... παρακαλέσω. Τὴν κυριακὴν εἶναι τὰ γενέθλια τῆς γυναικῆς μου Μαρίας Κάρλοβνας, και ὅα ἔχομεν προσκεκλημένους. Λοιπὸν ἐπεθύμουν νὰ τοὺς εὐχαριστήσω. Ἢ Μαρία Κάρλοβνα ἀγαπᾷ πολὺ τὸν χορὸν και κἀνεὶν δὲν ἔχομεν νὰ παίζῃ, και δίχως χορὸν, ἔξερετε, εἶναι στενοχώρια. Ἀκόμη και τοῦ Πρεμφέρερ ἡ γυναῖκα τρελλαινεταὶ διὰ τὸν χορὸν.—Και ποῖαν ὄραν; ἠρώτησεν ὁ Σούλτζ.—Εἰς τὰς ἔξῃ ὥρας, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μύλλερ, εἰς τὰς ἔξῃ. Ὅα νοικισθῶμε νὰ μὴ στενοχωρηθῆτε, και διὰ τὰ καλόσια, παρακαλῶ, μὴν ἔχετε ἔνοιαν. Δὲν ἀξίζουσι τὸν κόπον!... Μὰ ὅα χαρὴ ἔξαψα ἡ Μαρία Κάρλοβνα;—Και ὅλος χαρὰ ὁ Μύλλερ ἔτρεξεν οἶκαδε, ὑποτονθορούων κατ' ὀδὸν ἄσμάτια και χοροῦς.

Ὁ δὲ δυστυχὴς μουσικὸς κατέπεσεν ἐπὶ τῆς ἀχυρῆνης ἔδρας του, και καλύψας διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον, ἔκλαυσε πικρῶς. Ἢ οὐ κατὴντσα! ἐσκέπη, δι' ἐν ζεῦγος πηλοβατίδων ὀφείλω νὰ παίζω ὀλόκληρον νύκτα εἰς τὴν ἐορτὴν ὑποδηματοποιού!...

Β' Παιδικὴ ἡλικία.

Ὁ Κάρλος Σούλτζ ἐγεννήθη ἐν Γερμανίᾳ. Ὁ πατὴρ του, εὐγενὴς εὐκατάστατος γερμανιὸν ἔχων τὸ φρόνημα, κατὰ τὴν αἰὶ μακρὰν τοῦ Δουσελδέρφ, εἰς τι κτῆμά του ὅπου, γέρον ἦδη, εἶχεν ἀποκατασταθῆ. Ἢ σύζυγός του εἶχε πρὸ πολλοῦ ἀποθάνει, τὸν οἶκον δὲ διηθῆνε οἰκονόμος κικεντρεχῆς και ὀργίλη, Μαργαρίτα καλουμένη. Ἐν γένει, ὅπως οὐδὲν ὑπάρχει ἀνοητότερον ἀνοητοῦ γάλλου, οὕτως οὐδὲν ἀπερθέστερον θυμώδους Γερμανίδος. Ἢ Μαργαρίτα ἦτο γυνὴ τασσαρακοντούτις, ὑψηλὴ, ἰσχνή, μὲ παρειὰς πορφύρας, φόθος και τρόμος τῆς οἰκίας ὄλης. Τὸ κυριώτερον μέσον δι' οὗ ἐμάγευε τὸν γηραιὸν Σούλτζ ἦτο ἰδιαιτέρα τις τέχνη περὶ

τὴν μαγειρικὴν, μάλιστα ἐδεσμάτων τινῶν τὰ ὅποια ὁ γέρον ὑπερηγάπα. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἔγεινεν οἰκοδόμησι κατ' ὄλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως και ἀπεμάκρυνεν ὅλους τοὺς ἐναντίους τῆς. Πρὸ πάντων ὅμως ἡ Μαργαρίτα ἐμίσει τὸν μικρὸν Κάρλον καθὸ ζωντανὸν ἐμπόδιον, ὅπερ ἦτο ὀλίγον δύσκολον ν' ἀπομακρύνῃ. Ὁ Κάρλος ἐφοῖτα εἰς τὴ δημοτικὸν σχολεῖον τοῦ Δουσελδέρφ, ἐσπούδαζε δὲ ὄχι καλῶς, ὅπως ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ζωνθῆς φαντασίας παῖδες. Ἐὴ ἀλθελία, οὐδὲν ὀχληρότερον τοῦ ἀποστηθίζειν βήματα, κλίνειν ὄνοματα οὐσιαστικά και κληθόνειν τοὺς μαυροπίνακας, ὅταν ἡ κεφαλὴ γέμη πυργῶν μαγικῶν, ἱποπότων μὲ χρυσοὺς θώρακας και πάντων τῶν θαυμασιῶν ὅσα πλάττει παιδικὴ φαντασία. Ὁ Κάρλος δὲν προώδευεν, οἱ διδάσκαλοι παρεπονούντο, ἡ δὲ Μαργαρίτα ἐβουβαίου τὸν γέροντα Σούλτζ ὅτι ὁ υἱὸς του εἶναι τῆς ἀπωλείας και ἀξίος ἀγχόνης. Ἐπιστρέψων ἐκ τῆς σχολῆς ὁ Κάρλος μόνον συζητήσεις περὶ γεωμῆλων και ἐπιπέληεις βαρβάρους ἤκουε. Τέλος δὲν ὑπέφερε πλέον, διότι, ἐν ἕξ ἐνὸς τοῦ πεποικισμένου μὲ τρυφερὰν ψυχῆν, ἀλλ' ἦτο ὅμως και ὑπερήφανος μέχρι πείσματος. Ἢτο ἐξ ἐκαίνων τῶν χαρακτῆρων ἐπὶ τῶν ὁποῖων σφόδρα ἐπενεργεῖ μία λέξις ἀγάπης, ἀλλὰ κατ' ὄν οἶα δὴ ποτε ἀπειλὴ εἶναι ἀνίσχυρος.

Ὅσο μᾶλλον τὸν ἐπέπληττον, τόσο μᾶλλον ἀπεστρέφετο τὰ γράμματα, και οἱ λόγοι τῆς Μαργαρίτας ὅα ἠλίθιον, ἀν παραδόξον συμβῆν δὲν ἦνοιγεν αἶφνης πρὸ αὐτοῦ νέαν ὀδόν.

Ἢμέραν τινα ἐπλανήθη ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῆς Δουσελδέρφ δακρύων. Ὁ πατὴρ του τὴν πρῶταν τὸν εἶχε ἐυλίσει, ἡ δὲ Μαργαρίτα τὸν ἐδίωξεν. Ὁ δυστυχὴς παῖς, τὴν γραμματικὴν ἔχων ὑπὸ μάλῃς, ἔστη ἐνώπιον ἐκκλησίας και παρεδόθη εἰς σκέψεις. Πικρὰ ἦτο ἡ τύχη του· εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου του ἐβρίσαστο μόνος, ἡ δὲ ψυχὴ του ἐζήτει ὑποστήριγμα. Ἢγνώσει τὸ δύσμοιρον τί νὰ πράξῃ. Τίς ὅα τὸ ἐλυπεῖτο; Ἀκουσάτος εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν, ἵνα διασκεδάσῃ τὴν θλίψιν του ἐκάθησε και ἤρξατο ἀκροώμενος τῆς διδασχῆς. Ἢ διδασχὴ ἐτελείωσε, τὴν ἠκολούθησε δὲ μεγαλοπρεπῆς ἤχος ὀργάνου. Ὁ παῖς ἠγείρε τὴν κεφαλὴν και ἠεροᾶτο. Νέον, θερμόν, ἀνεκφραστον αἰσθημα τὸν κατέλαβεν ὅλον. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐνώπιόν του ἀνειλίσαστο νέος, ἀπέραντος κόσμος, αἱ ἰδέαι του ἐταράχθησαν και τῷ ἐφάνη ὅτι ἡ ψυχὴ του εὐρύνεται, ὅτι ὁ παιδικὸς του νοῦς εἰς πάντα ἤγον τοῦ ὀργάνου ἐνδυναμοῦται. Ἢρόλησε και ἔκλαυσε. Ἢδη ἐγνωρίζε τὸν προσρισμὸν του, ἡ παρηγορία εὐρέθη, ὁ σκοπὸς ἐπετεύθη, ἦτο μουσικός.

Ἀπῆλθης τῆς λειτουργίας, ὁ Κάρλος ἔστη εἰς τὸν κέρθηκα, μετ' ὀλίγον δὲ κατέβη τὴν σχολιὰν κλιμακα ὁ μουσικὸς, γέρον φέρων φανάκην και δίοπτρα ἐπὶ πελωρίας ῤινός. Ὁ Κάρλος τὸν

ἐσταμάτησε.—Σαῖς ἐπαίξετε;—'Εγώ.—Λαμπρά ἐπαίξετε!

Τὸ γερόντιον ἐγέλασεν. Ἦ ζῆς του ἐφάνη ἔτι μακροτέρα, τὰ δὲ ἐπ' αὐτῆς δίοπτρα ἀνεστρίψτησαν.—Θέλω νὰ σπουδάσω μουσικὴν! ἐπανέλαβεν ὁ Κάρολος.—Σπούδασε.—Ποῦ κατοικεῖτε;—'Εδῶ πλησίον.—Θὰ σᾶς ἀκολουθήσω, θὰ ἔλθω νὰ με διδάξητε. Μὲ κάμνετε μουσικόν;

Ἦ μακρὰ βίς ἐγέλασεν ἐκ νέου. Ὁ Κάρολος ἠκολούθησε τὸν γέροντα εἰς τὸ οἴκημά του, δέπου, γελῶν αὐτὸς, ἐκάθισε τὸν παῖδα ἐνώπιον μικροῦ κλειδοκουβάλου—τοῦ μόνου κοσμήματος τοῦ πενήρου δωματίου—καὶ ἤρξατο ἐξηγῶν αὐτῷ τὰ μουσικὰ διαστήματα καὶ ὅλον τὸν ξηρὸν πρόλογον τῆς ποιήσεως τῶν ἤχων. Ὁ παῖς μόλις ἀνέπνευε τοῦ μουσικοῦ οἱ λόγοι ἐνετυποῦντο εἰς τὴν μνήμην του· ἤκουατο μὲ σέβας, αἴφνης δὲ ἠγέρθη καὶ ἐνηγκαλίσθη τὸν μακροβήγον γέροντα, ὅπως οὐδένα ἕως τότε εἶχε περιπτύχθῃ. Συνεκινήθη ὁ γέρον. Καὶ αὐτὸς ἦτο μόνος, καὶ αὐτὸς ἐπίσης δὲν εἶχε τινα ὄσους νὰ ἀνακουφίσῃ τὴν καρδίαν του. Παράδοχος ὁμοιότης συνήμων τὸν γέροντα καὶ τὸ νήπιον. Ἀμφότεροι ἦσαν ξένοι ἐν τῷ κόσμῳ—ὁ μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ βίου, ὁ δὲ κατὰ τὴν πέρας αὐτοῦ. Ἦν τῇ καταστάσει των ὑπῆρχε τι τὸ συγγενές. Τὸ γερόντιον ἐσφιγξεν ἐπὶ τῆς καρδίας τὸ παιδίον ὡς πατὴρ πρὸ πολλοῦ μὴ ἰδῶν τὸ τέκνον του.

Ἦκοτε ἔκων ἀχώριστοι καὶ ὁ μικρὸς Κάρολος κατ' ἐκάστην εὔρισκε τὴν μέσον νὰ δραπέτησῃ ἐκ τοῦ σχολείου καὶ νὰ φοιτᾷ εἰς τοῦ διδασκάλου του, τοῦ ὁποῦ ἐθαύμαζε τὸν ἐνθουσιώδη λόγον. Ὁ γέρον ἀνῆκεν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, αἵτινες, ἀπαξ προσκολληθέντες εἰς ἰδέαν τινά, εἰς ἕν αἶσθημα, δι' αὐτῶν μόνον ἀναπνεύουσι καὶ ζῶσιν· ἡ μουσικὴ ἦτο εἰς αὐτὸν καὶ κόσμος καὶ ζωὴ—ὅ,τι ὁ ἄλλος εἰς τὸ πτηνόν. Περὶ αὐτῆς ἐλάλει μετὰ σεβασμοῦ, ὡς περὶ μυστηρίου, μετ' ἔρωτος, ὡς περὶ φίλου πιστοῦ. Πλὴν οὐδέποτε ὁ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ γέροντος ἦτο τόσον μέγας, οὐδέποτε τὰ δίοπτρά του ἐστρίψων ἐπὶ τῆς ἀπεράντου βιῆς του εἰς βαθμὴν τινούτων, ὡς ὅποτε ὁμίλει περὶ τοῦ σοφοῦ φίλου του, τοῦ μεγάλου Βετγρόβεν. Ἦγον ὁμοῦ σπουδάσει παρά τῷ Φόν-Β δέν, καὶ νέοι ἀμφότεροι διήλθον ὁμοῦ τὰ πρῶτά των ἔτη κατόπι ἐχωρήθησαν, ἵνα ὁ μὲν ἀποθάνῃ ἄγνωστος εἰς γωνίαν τινά τῆς ἐκκλησίας του, ὁ δὲ τελευτήσῃ ἐν πτωχείᾳ καὶ θλίψει, φέρων τὴν διπλοῦν στέφανον τῆς δυστυχίας καὶ τῆς δόξης. Τὴν πρὸς τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου μουσικοῦ λατρεῖαν αὐτῆν, τὸ ἄγνον αὐτὸ πάθος πρὸς τὴν ὑψηλὴν μουσικὴν τὸ γερόντιον μετέδωκε κατ' ἄλλοκληρίαν τῷ Κερδῶ, ὅστις, μυηθεὶς εἰς τὸ νένου τοῦτο μυστήριον, ἔγινε δοκιμώτατος, καὶ ἠδύνατο νὰ ἐμιλῇ γλώσσῃ εἰς εὐχάριστους μόνον καταληπτῆν καὶ ν' ἀνοψῇ τὴν ψυχὴν ζωὴ πάσης ἐπιγίτου

μελέτης. Ἦκοτε ἡ ζωὴ του ἔλαβε νέαν τάσιν καὶ ἡ εἰς τὸ σχολεῖον φοίτησις κατέστη εἰς αὐτὸν ἀφόρητος πλέον.

Τὸν δυστυχῆ παῖδα κατέβαλλεν ἡ υπερβολὴ τῶν ψυχικῶν του δυνάμεων. Ἐσκέφθη ἔτι διὰ τὴν ζωὴν ἤρκει ἡ ποίησις μόνη, ὅθεν καὶ κατέβαλε τὸν νοῦν διὰ τοῦ αἰσθήματος, τὴν πραγματικότητα διὰ τῆς φαντασίας, κακῶς δ' ἐκτιμήσας τὴν ἰδίαν ἀξίαν, κατέστρεψε τὴν μέλλον του. Οἱ διδασκαλοὶ του μετὰ νέας ἀγανακτήσεως ἐδήλωσαν πρὸς τὸν γηραιὸν Σούλτζ ὅτι ὁ υἱὸς του ἐπὶ ἡμέρας ὄλιγας ἀπουσίαζε καὶ ὅτι τὰ τετράδιά του ἀντὶ λατινικῶν θεμάτων καὶ σχολίων εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν, γέμουσι σημείων μουσικῶν. Ἦ Μαργαρίτα ἐθριμώθυεν, ὁ δὲ γέρον Σούλτζ ἀπηγόρευσε τῷ υἱῷ του νὰ φανῇ τοῦ λοιποῦ ἐνώπιόν του. Ἦκοτε ἡ ἐπιστροφή εἰς τὴν ἐδὸν τοῦ καθήκοντος ἦτο εἰς τὸν παῖδα ἀδύνατος. Ἦπομεν ἀνωτέρω ὅτι μία λέξις ἀγάπης ἠδύνατο νὰ τὸν ἀναχαιτίσῃ, νὰ νικήσῃ τὴν πεῖσμά του, τὸν ναντίον, ἡ ἀπειλὴ τὸν ἠρέοιζεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Ἀν ἐζήτησε συγγνώμην, οὔτε νὰ διορθωθῇ ὑπεσχέθη—ἀλλὰ ἐσφενδονήσας μακρὰν τὰ βιβλία, ἐγένετο μουσικός.

Γ' Νεότης.

Οὕτω παρήλθον τινὰ ἔτη. Ὁ παῖς ἔγινε νεανίας, ὁ μουσικός ἐστατόγηρος· αἱ δυνάμεις τοῦ τελευταίου βαθυκῆδον ἐξησθένουν, τὸ τέλος του ἐπλησίαζε. Τέλος, μετὰ τινὰ μεγάλην ἐσπέρην κατ' ἠν ἠθέλησεν ἀφούκτως νὰ παύσῃ ὁ ἴδιος καὶ τρόντι ἐπαίξε μετὰ βεβαιότητος ἐμπνεύσεως, τὸν ἔφερον εἰς τὴν αἰκίαν ἀνκρίθητον, μετὰ τινὰς δὲ ὥρας ὁ Κάρολος ἔστατο ἤδη, σόνουος καὶ ὠχρὸς, ἐνώπιον τοῦ πτωμάτος του. Ὁ θάνατος τοῦ μουσικοῦ ἦτο δευτέρω ἐπίσημος στιγμή ἐν τῷ βίῳ τοῦ Κερδῶ. Διὰ τὸν πρῶτον θρίαμβον, ἐπῆλθεν ἡ πρώτη ἀπέψις. Ἦσκέφθη τὸ μάταιον τοῦ κόσμου, τὸ παράδοξον τοῦτο κρᾶμα πυρὸς καὶ βορβόρον, ὑπερκαλεῖται ἀνθρωπος. Τὸ πρῶτον ἦδη μετ' ἐκπλήξεως καὶ φρίκης εἶδεν ὅτι ἐν τῷ βίῳ οὐδὲν ὑπάρχει σταθερὸν, ὅτι αὐτὴ κατ' ἑαυτὴν ἡ ζωὴ εἶναι μὲδὲν, ἅτι εἶναι ἀπλῆ σκιά, ἀόρατόν τι καὶ ἀκατάληπτον. Ἦγος διέτρεξε τῆς φλέβας του καὶ ἐφοβήθη.

Ἦ! τί δὲν θὰ ἐδίδοι τότε ἵνα κλαύσῃ ἐπὶ τοῦ στήθους ὅστις λατρευτῶν, ἵνα πνίξῃ εἰς τὰ δάκρυα τῆς ἀγάπης τὸ νέον δληκτηριώδες αἶσθημα τὸ εἰσθύσῃ εἰς τὴν ψυχὴν του! Ἦν νέον ἔβενε μόνος, κατὰμονος. Ἦ ἰδέα αὐτῆ τὸν ἐπίαζε βαρέως. Ἦδοι ὅτι ἐν στιγμή θλίψεως μία μόνη παρηγορία ὑπάρχει, τὸ νὰ συμμερισθῇ τὸν πόνον σου ἄλλῃ, ἐπίσης πάσχουσα ψυχῇ. Τότε ἐμνήσθη τοῦ πατρὸς του καὶ ἔδραμε νὰ βῆθῃ εἰς τοὺς πόδας του, ἵνα ζητήσῃ τὴν προστασίαν καὶ τὴν εὐχὴν του, ἵνα, ἐν θανάτῳ, τύχῃ διὰ παρακλησέων καὶ δακρύων, τῆς ἀγάπης αὐτοῦ!

μίας πατρικῆς του θωπείας. Ἦν τῷ πατρικῷ οἴκῳ εὖρε μεγάλαν κίνησιν· ὑπηρετᾷ ἀνῆρχοντο καὶ κατήρχοντο τὴν κλίμακα, εἰς τὴν αἰθουσαν τῆς ὑποδοχῆς ἐπαίδεινζε μουσικῇ. Ὁ γέρον ἐτάλει τοὺς γάμους του μετὰ τῆς Μαργαρίτας. Ἦστειλε πρὸς τὸν υἱόν του βαλάντιον περιέχον ὀλίγα χρήματα ἀπαγορεύσας ταυτοχρόνως αὐτῷ νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιόν του.

Τί ἔμενεν εἰς τὸν Κάρολον νὰ πράξῃ; Τὴν καρδίαν ἔχων αἰμάσσουσαν, ἔφυγε τὸν πατρικὸν οἶκον καὶ ἐπλανήθη μακρὰν τῆς πόλεως ἀσκόπως καὶ ἄνευ οὐδενὸς πόθου.

Ἦκ τῶν δεινῶν ἄτινα συμβαίνουσιν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, τὰ μὲν εἶναι θετικά, ὀρισμένα, τὰ δὲ ἀρνητικά. Τὰ πρῶτα εἶναι γνωστὰ εἰς πάντας, καὶ ἕκαστος τὰ ἐννοεῖ· τοιαῦτα φερεῖται εἶπειν, εἶναι ἡ ἀπώλεια κτήματος, ὁ θάνατος οἴκειου, ὀργὴν σύζυγος, ἀσθένεια ὀδονηρά. Ἦλλ' ὑπάρχουσι δεινὰ ἄλλα, ἀόρατα ὄλιγας καὶ ἀκατάληπτα, ἄτινα θλίβουσιν, οὕτως εἶπειν, τὴν ψυχὴν, σπαράττουσι τὴν καρδίαν, πιέζουσιν ὡς λίθος καὶ σὲ πνίγουσι. Ταῦτα εἶναι δεινὰ ἀρνητικά, τὰ ὅποια ἀδυνατεῖ τις νὰ ὀρίσῃ καὶ εἰς οὐδένα ἀποκαλύπτει. Ἦλλὰ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ προσπαθοῦμεν νὰ ἀποφεύγωμεν, ὡς ἀποφεύγει τις Ὀθρίον ἀνῆμερον· πρὸς τοῦτο δὲ καλοῦμεν εἰς βοήθειαν πᾶν ὅ,τι ἄλλοτε ἔλαμπε δι' ἡμᾶς, πᾶν ὅ,τι θερμῶς καὶ ἐρῶς ἠγαπῶμεν· σφραγίσμεθα μετ' ἔρωτος πρὸς πᾶν ὅ,τι ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἐπίστευε, πρὸς τὰς φιλάτας τῶν ἡμετέρων ἀναμνήσεων.

Ὁ Σούλτζ ἀνεμνήσθη τοῦ Βετγρόβεν. Χάρις εἰς τὸν μακαρίτην γέροντα μουσικόν, ὁ Βετγρόβεν ἦτο δι' αὐτὸν ἡ κορωνὴ τῶν πλασματῶν, ἡ ὑψίστη ἔκφρασις παντός ὅ,τι μουσικόν καὶ ποιητικόν ἐπὶ γῆς. Τὸν ἐφαντάζετο ἐστεμμένον χυρσοῦν δόξης στέφανον· ἐπίστευεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ ὡς εἰς προσευχὴν. Ἦπεθύμει νὰ μῆδενισθῇ πρὸ τῆς θαυμασίας αὐτοῦ δυνάμεως καὶ ἐξ αὐτῆς νὰ προσδοκᾷ τὸν προορισμὸν τῆς ὑπάρξεώς του.

Ἦπῆλθεν εἰς Πιέννην. Ὁ τῆς πόλεως θόρυθος, ἡ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ζωὴ καὶ ὄλαι αὐτῆς αἱ λαμπρότητες ὀλίγα τῷ παρουσίαζον θέλγητρα. Πανταχοῦ ἤρῳτα περὶ τοῦ Βετγρόβεν, ἀλλ' ἡ δὲν τὸν ἐγνώριζον, ἡ τὸν ἐγνώριζον ἀπλῶς ἐκ φήμης, ὡς ἀνθρώπον ἔχοντα ἄρεκατὰ καλὴν φωνὴν βαρυπῆνον. Ἦτι σημαίνει τοῦτο; διανοεῖτο ὁ Σούλτζ, ποῦ εἶναι οἱ ναοὶ οἱ πρὸς τιμὴν τῆς μεγαλοφυΐας ἀνεγερθέντες, ποῦ δὲ κρύπτεται ἡ μεγαλοφυΐα αὐτῆς; . . .

Μετ' τῶν ἡμερῶν, τέλος, διερχόμενος στενὴν τινὰ ὁδόν, εἶδε μακροῦθεν γερόντιον γασράττον ἐπὶ τοῦ τοίχου γραμμὰς διὰ τεραχίον ἀνθρώκου. Πιρρέκει, παιδάριά τινὰ ἐδείκνυον διὰ τοῦ δακτύλου τὸν γέροντα, ἔτερα δὲ τοῦ ἔστυρον τὸν ἐπενδύτην, γελῶντα ὡς τρελλὰ μεταξὺ των. Τὸ γερόντιον οὐδὲν ἐνόει καὶ ἐξηκολούθει γράφον. Τὸ

ἐξωτερικὸν αὐτοῦ ἦτο ἐκ τῶν παραδοξοτέρων· κόμη πολλὰ ἐπιπτεν ἀτάκτως μέχρι τῶν ὤμων, ὁ ἐπενδύτης τοῦ ἦτο εἰς ἄκρον τετριμμένος, περὶ δὲ τὸν τραχηλὸν ἔφερε μαντήλιον ἐρυθρὸν, δίδον φανταστικὴν τινὰ χροιάν εἰς τὰς βαλείας αὐτοῦ ρυτίδας καὶ εἰς τὴν πολιάν τοῦ κόμην. Διὰ χειρὸς τρεμούσης ἔβριπτεν ἐπὶ τοῦ πεπαλαιωμένου τοίχου σημεῖα, αἴφνης δὲ ἔστατο καὶ ἐκλίνε τὸ σῶς, οἰνοῖ ἀκροώμενος ἀπομεμαρυσμένον τινὰ ἴχον. Ὁ Σούλτζ τὸν ἐξέλαβε παράφρονα. Ἦπὶ τέλους τὸ γερόντιον ἐμειδίασε σκεπτικῶς καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του, συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ παιδικοῦ ἡμίλου, ὅστις ἐπαίξε καὶ ἐσκέριε πέριξ του.

Ὁ Κάρολος ἔβριψε τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ μουσικὸν αἶσθημα ἐθέρμανε τὰ στήθη του. Βίς τὰ ἀσυνάρτητα ἐκεῖνα σημεῖα διέκρινε νέαν, πρωτοφανῆ μελωδίαν, ἄγνωστον τι καὶ μεγαλοφυές.

— Τίς εἶναι ὁ γέρον οὗτος; ἠρώτησε διαβάτην τινά.

— Ὁ μουσικός Βετγρόβεν.

«Ὁ Βετγρόβεν!» Καὶ ἔδραμε κατόπι τοῦ γέροντος, ἀλλ' οὗτος ἦτο ἤδη μακρὰν, καὶ βραδέως βυθίζων, ἔκαμψε τὴν γωνίαν καὶ ἐγένετο ἀφαντος. Τὴν στιγμὴν ἐκαίην ἐφάνη εἰς τὸν Σούλτζ ὅτι πᾶσα ἡ ἐπίγειος δόξα διήλθε πρὸ αὐτοῦ βραδέως καὶ μυστηριωδῶς, οἰνοῖ σκιά τις φοβερὰ, βακώδη περιβεβλημένη στολήν. Ὁ Βετγρόβεν ἐγένετο ἀφαντος, — ὁ δὲ Σούλτζ δὲν τὸν ἐπανείδεν ἔκτοτε. Ὁ Βετγρόβεν δὲν ἔμελλε νὰ ζῆσῃ ἐπὶ πολὺ, ὁ δὲ νοῦς του, πλανώμενος εἰς τὸ ἀπειρον, εἶχεν ἤδη ἀποσάλλει, μακρὰν αὐτοῦ ἀπορόψας, πᾶν τὸ γῆινον. Ὁποῖο ἀκατάληπται καὶ ἀνέκφραστοι τόνοι ἐπλήρουν τότε τὴν ψυχὴν του! Ἦφαντο ὅτι ἐστρεφετο τῆς ἀκοῆς, ἵνα πληρέστερον ἀκροᾷται τῆς ἐνδομύχου φωνῆς τῆς ἑαυτοῦ μεγαλοφυΐας, ὅπως ἐν τῇ ἐκστάσει τῆς ἐν αὐτῷ ἠχούσης ἱερᾶς φωνῆς φέρῃ εἰς πέρας τὴν ὑπαρξίν του, ὡς τελευταῖον ἀναφώνημα θαυμασίου καὶ ἀνιχοῦστου ἤμου: . . .

Καὶ τότε μόνος ὁ Σούλτζ ἐν τῇ λαμπρᾷ ταύτῃ πόλει, τῇ τοσοῦτον ἐνδόξῳ διὰ τὸν πρὸς τὴν τέχνην ἔρωτά της, αὐτὸς μόνος ἐνόησε πόσον ὑπῆρχε μεγαλεῖον ἐν τῇ τελευτῇ μεγάλου ἀνδρός.

Δ' Ἡ δοῦκισσα.

Σύγγνωθί μοι, αὐστηρὰ μου ἀναγνώστρια, ἂν τόσον ταχέως ρίπτομαι ἀπὸ μιᾶς ἐντυπώσεως εἰς ἄλλην καὶ ἀποτόμως σὲ μεταφέρω ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην εἰκόνα. Ὁ νοῦς μου βλίνει ταχύτατα, ἐνῶ ὁ κάλαμός μου βραδέως κινεῖται, καὶ ἀπορῶ, τῇ ἀληθείᾳ, πῶς νὰ συμβιβάσω ἀμφοτέρα. Ἦλλως τε, σὺ, καλὴ ἀναγνώστρια, εἶδες πῶς ὅλα τὰ τῆς ζωῆς εἶναι εὐμετάβλητα καὶ ἀπατηλά, καὶ δὲν ζητεῖς βέβαια νὰ εὔρῃς ἐν τῷ διηγήματί μου πλεῖονα λογικότητα. Ἀν ἔχει οὕτω;

Εἰς τὸν αὐτὸν οἶκον ἐν ᾧ διέμενον ὁ Κάρολος, κατόκει ἐπίσης, κατέχουσα τὰ πρῶτα δωματῖα, ῥωσὶς δούκισσα, ἐλθοῦσα ἐκ Πετρούπολεως. Ἡ δούκισσα ἦτο πλουσιωτάτη καὶ ἐφημιζέτο ὡς λάτρης τῶν καλῶν τεχνῶν. Περὶ τῆς γραφικῆς ἐλάλει μετ' ἐνθουσιασμοῦ, περὶ τῆς μουσικῆς δὲ σχεδὸν μετὰ νευρικῶν σπασμῶν. Ἐν συντόμῳ ἔχαιρε φήμην γυναικὸς ποιητικῆς ἀνά πάσαν τὴν Εὐρώπην. Ἦτο τεσσαρακοντοῦτις. Εἰς τὴν αἰθουσάν τῆς συνήρχοντο πᾶσαι αἱ ἐπισημότητες λόγῳ παιδείας καὶ φώτων. Ἐν αὐτῇ ὁ ζωγράφος ἐσφιγγε τὴν χεῖρα τοῦ δουκός, ὁ κιθαριστὴς ἠδελφούτο μὲ τὸν ἀυλητὴν, ὁ ἠθοποιὸς συνεζήτει μετὰ τοῦ ποιητοῦ. Ἐπισημότης καὶ ἀξία, διπλωματῖα καὶ μουσικὴ συνωλοῦντο καὶ ἐσπέραν εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν αἰθουσαν τῆς ῥωσίδος. Ἡ ἀλήθεια τῶρα εἶναι, ὅτι ἡ δούκισσα εἶχε χαρακτῆρα θετικὸν καὶ ὅλως ἀντίθετον τοῦ προσώπου τοῦ ὁποῦν ὑπεκρίνεται. Τὰ πάντα ὑπελόγιζεν ἐκ τῶν προτέρων καὶ τὰ προδιέχερατταν, ὁ δὲ ἐνθουσιασμὸς αὐτῆς ἦτο προπαρεσκευασμένος, καὶ πᾶσα αὐτῆς πράξις ἐκ τῶν προτέρων λελογισμένη. Τοιοῦτοτρόπως εἶδεν ὅτι διὰ τὴν αἰθουσάν τῆς, αἰθουσαν νέας Ἀσπασίας ἐχρηιάζετο ἀφεύκτως καὶ τεχνισμοί. Τεχνισμῶν δὲ, ὡς δὲν σὲ λανθάνει, ἀναγνώστρια, καλεῖται πρόσωπον εὐεῖδὲς μὲ μεγαλοπρεπῆ κύμην, ὅπερ προσφέρει εἰς τοὺς ξένους τὸ τέλει καὶ μελιδίᾳ. Ἡ ἐκλογὴ τῆς δουκίσσης ἔπεσον ἐπὶ τῆς Ἑρρίεττας. . . ἀπόρου νεάνιδος, ἥτις ἐδέχθη τὸν τίτλον τοῦτον, τὸν μεταξὺ θυγατρὸς καὶ θαλαμηπόλου, ταυτέστι τὸν τίτλον *demoiselle de compagnie*, ὅπως συνήθως ξενοφώνως λέγεται.

Ἡ νεάνις ἦτο ὀρφανὴ καὶ πτωχὴ. Ἡ θεία, παρὰ τῆ ὁποῖα εἶχε εἰς Πετρούπολιν, μετὰ χαρὰς ἐδέξατο τὴν λαμπρὰν πρότασιν καὶ ἀπέστειλε τὴν ἀνεψιάν πρὸς τὴν δούκισσαν. Ἡ δυστυχὴς Ἑρρίεττα ἐκλαυσεν ἐπὶ πολὺ, διότι μετὰ Ολίφφους κατέλειπε τὸν οἰκίον ἐν ᾧ ἔμενον ὅλοι αὐτῆς αἱ ἀναμνήσεις, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ αὐτῆς, ἀγαθὴ γερμανίς, θνήσκουσα τὴν ὑλόγησεν, ὁ δὲ πατήρ τῆς, πτωχὸς ὑπάλληλος εἶχε μετὰ κόπου καὶ μόχθου, ἐπὶ μακρὸν ἀναμένων βελτίωσιν τύχης. Αἰφνης εὐρέθη ἐν τῷ μέσῳ νέου κόσμου, ἐνθα τὰ πάντα τῆ ἐφαίνοντο ξένα, ἄγρια. Ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὅπου τὴν ἐτοποθέτησαν ἐνώπιον ἀργυροῦ ἀυθόψου, προσέβαλε τὴν ἀκοήν τῆς γλώσσας νέας, εἶδε νέας πρόσωπα καὶ ξένους στολισμούς, ἐλαβε γινώσιν νέων ἰδεῶν καὶ παθῶν, ὅλως ἀγνώστων τέως αὐτῇ. Ὁ ὑπολαγισμὸς τῆς δουκίσσης ἦτο ἄρθρῳ· οἱ νέοι ἤρχισαν νὰ περιστρέφονται περὶ τὴν Ἑρρίετταν, ἐρωτύλοι καὶ κοῦφοι, ὡς πράττουσι πάντες οἱ νέοι οἱ μόνον εἰς τὴν τέρψιν ἀποβλέποντες. Ἡ νεάνις ἤκουε τὰς φλυαρίας αὐτῶν μετὰ πείσματος, ἐπειδὴ ἦτο πεπεισμένη ὅτι τὴν ἐθεώρουν ὡς παιδικὸν ἄθυρμα, ὡς ἀπλοῦν μέσον διασκεδάσεως, καὶ ὅτι

οὐδὲν θερμὸν αἶσθημα συμπαθείας πρὸς αὐτὴν ἢ ἀφοσιώσεως ἐκρυπτον τὰ στήθη ἐκεῖνα, τὰ τοσοῦτον λαμπρόντα ἐξωτερικῶς. Ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ταύτης ἀπαθείας, ἡ μουσικὴ ἦτο ἡ μόνη αὐτῆς παρηγορία. Ἀλλ' ἡ δούκισσα καὶ ἐκ τούτου εἰζέυρε νὰ ὠφεληθῆται. Καὶ ἐσπέραν, ὅτε ἡ αἰθουσά τῆς ἐπληροῦτο ξένων, ἀπετείνετο πρὸς τὴν Ἑρρίετταν καὶ θεωπευτικῶς τὴν παρεκάλει νὰ παίζῃ τεμάχιόν τι τοῦ Γέρτζ ἢ τοῦ Καλημπούερ. Ἡ τάλαινα νέας, ἥτις θὰ εἶδιδε τὸ πᾶν ἐν ἀποφύγῃ τὴν θεωριδίᾳ ἐκεῖνην κοινωνίαν, ἐκάθητο πρὸ τοῦ κλειδοκουβάλου, καὶ μεθ' ὑπομνήσ ἤκουεν ὅλας τὰς τυπικὰς φιλοφρονήσεις, ἀς σωρηδὸν τῇ ἐπεδαψίλευον.

Ἐσπέραν τινά, ὅτε, περατώσασα λαμπρὸν *serenata* πλῆρες τῶν ἰδιοτροπιῶν καὶ ἀλμάτων ἐκεῖνων, τῶν ἐν γρήσει παρὰ τοῖς νεωτέρους κυμβαλισταῖς, ἐκάθητο σκεπτικῆς, ἤκουσε πλησίον τῆς τὴν ἐπομένην ἐρώτησιν:

— Τί φρονεῖτε ὑμεῖς, περὶ τῆς μουσικῆς αὐτῆς, κύριε Σούλτζ; — Ἐγὼ φρονῶ, ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι μουσικὴ, ἀπῆντησεν ἐκεῖνος μετ' ἀπαθείας.

Ἡ Ἑρρίεττα ἀκουσίως ἀνένευσε· τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο ἀνάστημα, τὸ ὠχρὸν πρόσωπον καὶ τὸ ἀτοπον τῆς ἐκφραστικῆς γνώμης, τῇ ἐφάνησαν τόσον παράξενα, τόσον ἀπρεπῆ, ὥστε ἡ γυναικεία αὐτῆς περιεργία, ἀκουσίως αὐτῆς διηγέθη.

«Ὅταν ὁ ἠθοποιός, ἐπανέλαβεν ὁ Σούλτζ, μετ' ἐυλόγητον τέχνης ἐκφράζει ἡμῖν, ἀπὸ σκηνῆς, ὅλα τοῦ ἀνθρώπου τὰ πάθη, εἶπατε, δὲν τὸν προτιμάτε τοῦ ἀνοήτου γελοιοποιοῦ, ὅστις πηδᾷ καὶ μορφαίνει ἐνώπιον τοῦ πλήθους; Ὅτε ὁ ζωγράφος, ἀνωθεν ἐμπνευσθείς, ἐξεκρίνισεν εἰς ὑμᾶς τὴν ἱερὰν μορφήν τῆς Παναγίας, εἶναι δυνατόν νὰ σᾶς κινήσωσιν εἰς θαυμασμὸν γελοιογραφίας; Ἡ φρονεῖτε ὅτι ἡ μουσικὴ δὲν ἔχει καὶ αὐτὴ τοὺς βαθμούς τῆς, ὅτι δὲν ἔχει τοὺς γελοιοποιούς αὐτῆς καὶ τὰς ἐλλείψεις γελοιογραφίας; Πιστεύσατέ με· ὅλοι αὐταὶ αἱ ταχυδακτυλουργικαὶ συμφωνίαι, εἶναι ἀπλὰ γελοιογραφίαι καὶ οὐδὲν ἄλλο.»

Ἡ Ἑρρίεττα ἤκουε μετὰ πολλῆς προσοχῆς. Τὸ πρῶτον ἤδη ἤκουε τολμηρὸν λόγον, ἰδέας ἐν πεποιθήσει ἐκφραζομένας, καὶ οὐχὶ φιλοφρονήματα πάσης ἐννοίας κενά.

— Ἀγαπάτε τὴν μουσικὴν; ἠρώτησε στραφεῖσα πρὸς τὸν Σούλτζ. Οὗτος ἐταράχθη. Εἶπομεν ἤδη ὅτι ἡ Ἑρρίεττα ἦτο ἐξέλογος κάλλους. Οἱ κυανοὶ αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἐξέφραζον τῆς ψυχῆς αὐτῆς τὴν ἀγνότητα, καὶ πλουσία κόμη ξανθὴ κατέπιπτε δακτυλιειδίως μέχρι τῶν ὤμων. Ὁ Σούλτζ τὴν ἐθεώρησεν, ἐκεῖνη δὲ ἐπανάλαβε τὴν ἐρώτησιν τῆς. — Λίσθάνομαι τὴν μουσικὴν, ἀπεκρίθη μετὰ δισταγμοῦ ὁ Σούλτζ, σπουδάζω νὰ τὴν ἐννοήσω.

Τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην ἐπλησίασεν ἡ δούκισσα. «Κύριε Σούλτζ, εἶπε διὰ τῆς θεωπευτικῆς φωνῆς

τῆς, μὲ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ θάρρος γείτονος, εἰς τὸ ὅποσον ὀφείλω τὴν γνωριμίαν σας, θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μᾶς παίξετε ὀλίγον. Ὁ φίλος μου, ὅστις σᾶς ἤκουσε καὶ ὅστις μετὰ κόπου σᾶς ἔσυρεν εἰς τὸν οἶκόν μου, εἶναι τραλλὸς μὲ τὴν τέχνην σας».

Ὁ Κάρολος ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ συγγνώμην, ἀλλ' ἡ Ἑρρίεττα τῇ ἔριψε παρακλητικὸν βλέμμα. Νέον, ἀγνωστον αἶσθημα τὸν κατέλαβεν. Ἐκάθησε πρὸ τοῦ κλειδοκουβάλου, ἦτο δὲ ὅλος τεταραγμένος. Πλησίον τοῦ ἴστατο θαυμάσιον ὄν, λευκὴν περιβεβλημένον ἐσθήτα, τοῦ ὁποῦ τοὺς χρυσοὺς πλοκάμους ἐσκίαζε διαφανῆς νεφέλη κυανοχρόου καλύπτρας. Ἡσθάνετο τὸ ὄν αὐτὸ πλανώμενον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του ὡς ἀγαθοποιὸν πνεῦμα ψιθυρίζον αὐτῷ οὐρανίους ἐπαγγελίας. Ἡ ζωὴ αἰφνης τῇ ἐφάνη ὠραία, ἡ ἐλπὶς ἀνέλαμψεν ἐν τῇ ψυχῇ του ὡς ἀστὴρ φαινὸς καὶ ἤρξατο παίζων.

Ἡ ἔμπνευσις δὲν ἐκφράζεται διὰ λέξεων· εἰς ζωσὸν ἰδέαν, λέξεις νεκρὰ δὲν ἄρκοῦσι. Μόνη ἡ μουσικὴ ἴσως, ὡς τι μεταξὺ ψυχῆς καὶ λόγου, μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς, δύναται νὰ ἐκφράσῃ ἀσθενῶς, μέρος μόνον τῆς ἀνεκφράστου θείας ἐκστάσεως, ἥτις ἐπισκιάζει τὸν ἀνθρώπον, ἀπᾶξ τοσάλαχιστον, ἐν τῇ ζωῇ του.

Ἀλλὰ πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ εἶπῃ, ἐξέφρασεν ὁ Σούλτζ δι' ἐυγλωττίας καὶ τέχνης ἀπαρμύλλου. Πᾶς ὁ λαμπρὸς τῆς δουκίσσης ὄμιλος ἠγέρθη ὡς εἰς ἀνθρώπος, οἱ ἐπαινοὶ διεχύθησαν βαγδαῖοι· μόνη δὲ ἡ Ἑρρίεττα ἐσιώπα. Δι' αὐτὴν ὁ Σούλτζ ἦτο ὄν ὑπεράνθρωπον.

Ἡ δούκισσα κατεγοητεύθη. «Κύριε Σούλτζ! τῷ εἶπεν, ἡ ἐσπέρα αὐτῆ δὲν ὀά ἐξελειφθῆ τῆς μνήμης μου. Θεωρῶ ἐμαυτὴν εὐτυχῆ, διότι, πρώτη ἐγὼ, δύναμαι νὰ φέρω ἐν ταπεινὸν φύλλον εἰς τὸν δάφνινον στέφανον, ὅστις ὀφείλει νὰ στέψῃ τὴν νεραλὴν σας. Τοῦ λοιποῦ εἶμαι εἰς τὴν διάθεσίν σας ὡς ἡ εὐκρινεστάτη φίλη σας».

Εἰς τὴν αἰθουσαν ἐπεκράτει ἐπίσημος ταραχὴ. Πεντήκοντα χεῖρες ὄλιψαν τὴν χεῖρα τοῦ Σούλτζ, ἀλλὰ τόσας προσκλήσεις καὶ ὑποσχέσεις τὰς ἠκολούθησαν. Ὁ Κάρολος ὑχαρίστησε ψυχρῶς καὶ ἀπῆλθεν. Ἡ ἐπίγειος δόξα τῇ ἐφάνη μηδαμινὴ, ἀφ' ἧς στιγμῆς προσησθάνθη οὐρανὸν ἄλλον. Ὁ ὀπωσθήποτε, τὴν ἐπιούσαν, βίη ἡ πόλις μόνον περὶ τοῦ νεαροῦ καλλιτέχου ἐλάλει. Τὴν τρίτην ἡμέραν ὀλιγώτερος περὶ αὐτοῦ ἐγίνετο λόγος, τὴν τετάρτην δὲ παντάκασιν ἐλησημονήθη.

Οὕτω συμβαίνει εἰς τὰς μεγάλας πόλεις.

Ἄν τὴν ἐπιούσαν ὁ Σούλτζ ἐπεσκέπτετο πάντας τοὺς νέους αὐτοῦ γνωρίμους καὶ ἐζήτει τὴν προστασίαν των, θὰ ἐξησφάλιζε τὸ μέλλον του, ἀλλ' οὗτος ἔμεινεν ἀφροντὶς ἐν τῷ δωματίῳ του, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐλησημονήθη. Πλὴν τῷ ἦτο ἀ-

διάφορον τοῦτο. Χάρις εἰς τὴν δούκισσαν, ἐγένετο διδάσκαλος τῆς Ἑρρίεττας.

Νεότης! Νεότης! ἀμείλιχτε, ἀκατάσχετε! Πόσον ταχέως τρέχεις! Πόσον ταχέως πετᾷς! Φέρεσαι πτερόεσσα, ὡ νεότης, ἐπὶ δὲ τῶν ποικιλοχρόων περυγῶν σου συνεσπειρωμένη ἐπικάθηται ἡ πείρα σκαοπτικῆ καὶ ἐλῶν, καὶ δι' ἀνηλεοῦς χειρὸς ἀπομακρύνει ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τὰ δνεῖρα τῆς φαντασίας. Ἐπίφον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, ὡ νεότης, τὰ ἄνθη σου—μὴ σὲ ἀπατήσῃ ἡ ἀκρόχολος γραῖα! Ἐπίφον αὐτῇ τὰ ἄνθη πολλῶν θεληγέτρων· καὶ τὴν εἰρηνικὴν ἀνθημίδα καὶ τὴν δάφνην τὴν πολεμικὴν· τὸ βόδιον ὅμως τοῦ ἔρωτος θλίψον ἰσχυρῶς ἐπὶ τῆς καρδίας σου καὶ μὴ ἀνευθῆς νὰ καλλύνη πολὺν πονηρὰν φύλαξε αὐτὴ καλῶς, ὅταν δὲ τὸ βόδιον μαραινθῇ ὑπὸ τῆς φλογὸς τῆς καρδίας—μηδὲ τότε παραδώσῃ αὐτὴ εἰς τῆς γραίας τὸ δνεῖδος, ἀλλὰ συναπὸθανε μετ' αὐτοῦ!

Ἐπίσημοι ἦσαν αἱ στιγμαὶ ἐκεῖναι διὰ τὸν Σούλτζ. Καθ' ἐκάστην μετέβαινεν ἀπὸ τοῦ μικροῦ τοῦ θαλάμου εἰς τὰς κομπᾶς αἰθούσας τῆς δουκίσσης, καὶ καθ' ὁ διδάσκαλος, ἔμεινε δικαιοματικῶς μόνος μετὰ τῆς Ἑρρίεττας.

Δι' αὐτὸν ἡ Ἑρρίεττα δὲν ἦτο γυνή, ἀλλ' ἀνώτερον ὄν, οὐχί τι ἐπίγειον, ἦτο πνεῦμα τῆς φαντασίας του, τὸ ἰδανικὸν τῆς ἐαυτοῦ ἐμπνεύσεως. Ὁ Σούλτζ ἠγάπησεν ὡς νεανίας, ὡς καλλιτέχνης πλήρης ὀρυμῆς καὶ πάθος.

Καὶ ἡ Ἑρρίεττα ἐπίσης παρέδωκε τῷ Σούλτζ καρδίαν καὶ ζωὴν, καὶ δι' αὐτὴν ὁ Σούλτζ ἦτο ἀσύνθετος ὄν, ὅπερ ἐθεώρει μετ' αἰσθημάτων τινος εὐλαθείας. Πγάπησεν, ὅπως ἀπερίμμενον καὶ λησημονηθὲν παιδίον, δύναται ν' ἀγαπήσῃ ἀνθρώπον, ἐπιμελῶς αὐτὸ περιποιηθῆντα καὶ περιθάλψαντα.

Ἐυμορφος ἦτο ἡ Ἑρρίεττα, ἐγοήτευε δὲ δι' ὀλῆς τῆς καλλονῆς γυναικὸς ἀγαπώσης. Πάσης τῆς ψυχῆς τῆς τὰς δυνάμεις μετέβαλεν εἰς ἐν αἶσθημα, τὸν ἔρωτα· ἐδημιούργησε δι' ἐαυτὴν κόσμον νέον, κόσμον βαθυτάτου αἰσθηματοῦ, προμήνυμα τοῦ οὐρανοῦ παραδείσου. Ἐνεκα δὲ τῶν βασάνων τῆς νεότητός τῆς, ὅλα αὐτῆς τὰ αἰσθηματα ἦσαν ἰσχυρά. Δι' αὐτὴν ὁ ἔρωτος δὲν ἦτο ἐνασχόλησις χοροῦ ἢ τοῦ συρμοῦ ἄθυρμα, ἀλλ' ἐλαμψεν ἐν τῇ ψυχῇ τῆς ὡς ἀστὴρ μετὰ φέγγους ἀσβεστοῦ.

Καθ' ἐκάστην διήρχοντο ὁμοῦ τὰς ὥρας των. Καὶ ὁ μὲν ἐδίδασκεν ἐνθουσιωδῶς καὶ εὐγλωττως, ἡ δὲ ἤκουε μετ' ἔρωτος· καὶ μετὰ πόσης μὲν χαρὰς ἐκεῖνος ἤκουε τὰς ἐρωτήσεις τῆς, ἡ δὲ νέας πόσον ἐθέλγετο ἐκ τῶν ἀποκρίσεων ἐκεῖνου!

Δυστυχῶς, ὁ ἔρωτος αὐτῶν ἦτο ἐξ ἐκεῖνων ὀτινες δὲν προωρίσθησαν εἰς τὴν ἐπίγειον εὐδαιμονίαν. Ἠγγίξε τὰ νέφη, ἐνῶ διὰ τὰ ἐγκόσμια

ἀγαθὰ ἀνάγκη νὰ μένη τις ἐπὶ γῆς. *Λυ, μὴ λησμονηθέντες ἐν τῇ ἀμοιβαίότητι τῶν ἑαυτῶν αἰσθημάτων, ἐξετίμων κάλλιον καὶ κόσμον καὶ ζωὴν, θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ ἐξασφαλίσωσιν ἑαυτοὺς ὑπάρξιν ἁμαλῆν καὶ ἀτάραχον, ὑπεκίουσιν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τοὺς νόμους τῆς πραγματικότητος. *Ἄλλ' εἰς τοῦτο ἦσαν ἀμαθεῖς ἀμφότεροι· ὁ μὲν ἦτο εἰσοσαστής, ἡ δὲ μόλις ὑπερέβαινε τὸ δέκατον ἑβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας.

*Ἡγαπῶντο θερμῶς, διαπύρως. Πρὸ πολλοῦ ᾗδ' εἶχον ἐνοήσει ὅτι ἀποχωρίζομενοι θὰ ἦσαν δυστυχεῖς· καὶ ὅμως οὐδὲ μία κἄν λέξις ἀγάπης εἶχεν ἐξέλθει τῶν χειλέων των. *Ἐν τῇ ἀθωότητι τοῦ ὁ Σούλτζ ἐφρόνει ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ ἄλλοῦ ἢ πρὸ τοῦ γαμηλίου βωμοῦ.

*Ἄλλως τε πρὸς τί αἱ λέξεις; . . . Τρεῖς μῆνες παρήλθον ἀστραπηδόν. Τὰ πράγματα ἐδρίσκοντο εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν· ἡ δούκισσα ἐκάλεε τὸν Σούλτζ εἰς τὰς ἐσπερίδας τῆς, ὅπου ἐκεῖνος σπανίως ἐφαίνετο, καὶ ὅπου πλέον δὲν εἶχε παίζει. Αἱ συναθροίσεις ἐγίνοντο τακτικά.

*Ἡμέραν τινὰ ὁ Σούλτζ, τὴν ὥραν τοῦ μαθημάτος, εὔρε τὴν νεάνιδα κλαίουσαν.

— Τί ἔχετε; ἀνεφώνησεν ἐκπλακτος. — Ἀδριὸν ἀναχωροῦμεν εἰς Ἰταλίαν ἀπεκρίθη ἡ Ἐρρίεττα.

*Ὁ Κάρολος ἔμεινε ὡς ἐμβρόντητος. Ἐμοιάζεν ἀνηρόπων ὅστις πεσὼν ἀπὸ μεγάλου ὕψους ἀδυνατεῖ νὰ συνέλθῃ.

— Μὴ μὲ λησμονεῖτε, μὴ μὲ λησμονεῖτε! Πολλὰ εἶναι αἱ πρὸς ὑμᾶς ὑποχρεώσεις μου. Πάντοτε θὰ σᾶς ἐνθυμῶμαι—Ἐρρίεττα! εἶπεν ἐκεῖνος, εἶμαι πτωχὸς μουσικός, ὡς εἰξέστετε· ὁ πατήρ μου μ' ἐδίωξε· θέλετε νὰ συμμερισθῆτε τὴν τύχην μου; συγκατανεύετε νὰ γίνετε σύζυγός μου;

*Ἡ Ἐρρίεττα τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα σιωπῶσα.

— Ἄλλ' ὄχι, ὄχι τώρα! Δότε μοι καιρὸν νὰ δοξασθῶ, διὰ τῆς δόξης μου ν' ἀπολαύσω τὴν πατρικὴν εὐλογίαν καὶ ἀγάπην καὶ τότε, ἀλλὰ τότε μόνον, ἐμφανίζομαι ἐνώπιόν σας καὶ σᾶς λέγω· νόμφη τοῦ πτωχοῦ Σούλτζ! ἦλθα νὰ ζητήσω τὸν λόγον σας.—Θὰ σᾶς προσμένω εἰς Ἰταλίαν, ἀπεκρίθη ἡ Ἐρρίεττα, δίδουσα αὐτῷ δακτύλιον. Ἔμεινε μνηστὴ σας . . .

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν ἡ δούκισσα καὶ ἐνεχείρισε τῷ Σούλτζ ἐσφραγισμένον φάκελλον. «Ἀναχωροῦμεν ἀδριὸν τῷ εἶπε προσηνής. *Ὁταν ἐπανέλθωμεν εἰς Πετρούπολιν ἐλπίζω νὰ σᾶς ἴδω εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ θὰ σᾶς βλέπω πάντοτε μετ' εὐχαριστήσεως.»

*Ὁ Σούλτζ προσέκλινε καὶ μετ' ἀνεκφράστου συγκινήσεως ἔδραμεν εἰς τὸ δωμάτιόν του.

*Ἐκεῖ ἀπεσφράγισε τὸν φάκελλον. *Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχον γράμματα καὶ γραμματίον

διαλαμβάνον τὰ ἀκόλουθα. «Διὰ τρεῖς μῆνας, πρὸς ἕν τάλληρον τὸ μάθημα—90 τάλληρα.» *Ε' Πάλη.*

*Ὁ Σούλτζ ἔμεινε ἐκ νέου ἄνευ ψυχικοῦ ἀσύλου, τῷ ἦτο ὅμως γνωστὸς πλέον ὁ σκοπὸς τοῦ βίου. Ἐκλείσθη ἐν τῷ δωματίῳ του καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν σύνθεσιν. *Ἡ φήμη μουσικοῦ τοῦ συρροῦ τῷ ἀπήρεσκε Αἰτήσεις, ὑποκλίσεις ἐξευτελιστικά, μουσικαὶ κερδοσκοπικαί, πάντα ταῦτα τῷ ἦσαν ἀγνωστα. Ἐπεθύμει νὰ εἰσπηδήσῃ εἰς τὸ στάδιον ὡς τῆς τέχνης ἱεροφάντης καὶ οὐχὶ ὡς ἐκείτης ταπεινός· ἤθελε νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ πλῆθους τὸ ἔργον του καὶ νὰ προσμεῖνῃ τὴν ἀπόρασίν του. *Ὅθεν ἤρξατο γράφον μεγάλην συμφωνίαν δι' ἄλην ὀρχήστραν· ἐξ ἡμερῶν παρῆλθον οὕτω, ἔξην δὲ κατὰ μόνον καὶ λησμονημένον μίαν ἰδέαν ἐν τῷ νῷ, μίαν μόνον ἀνάμνησιν ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχων. Τὸ ἔργον του ἦτο ἔτοιμον. . .

*Ἀφῆνης ἔλαθεν παρὰ φίλου τὴν ἀκόλουθον εἰδήσιν.

*Ὁ πατήρ σας ἀπονήσκει καὶ πρὸ τοῦ θανάτου ἐπιθυμεῖ νὰ σᾶς ἴδῃ καὶ σᾶς συγγνώσῃ. *Ἡ διαθήκη του ἔγεινεν ᾗδ' ὑπὲρ ὑμῶν. Σπούσατε!»

*Ὁ Σούλτζ ἀφῆκε τὰ πάντα καὶ ἀνεχώρησε. Δυστυχῶς ὅτε ἔφθασεν, ὁ πατήρ του εἶχεν ἀποθάνει, ἡ δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ διαθήκη οὐδαμῶς εὐρέθη καὶ ἀντ' αὐτῆς ἡ Μαργαρίτα ἐπαρουσίασεν ἄλλην, δυνάμει τῆς ὁποίας καθίστατο ἐκείνη γενικὴ κληρονόμος τοῦ μακαρίτου. Πρὸς δὲ τὸν Σούλτζ εἶπεν ὅτι οὗτος, καθὼς αἴτιος τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του, δὲν ὄφειλε νὰ περιμελῆ παρ' αὐτῆς τὴν παραμικρὰν βοήθειαν.

*Ὁ Σούλτζ ὄφειλε νὰ ὑποκύψῃ. *Ὅθεν, ἀφ' οὗ ἐθρήνησε πικρῶς ἐπὶ τοῦ νεοκαφνοῦ τάφου, ἐπανέλαθε τὴν ὀδοιπορικὴν του ῥάβδον καὶ ἀνεχώρησε πάλιν εἰς Πιέννην. Ἄλλ' ἐκεῖ δύο εἰδήσεις τὸν ἐκεραύνωσαν. *Ὁ Βετγὸθεν εἶχεν ἀποθάνει, ἡ δὲ δούκισσα ἐξ Ἰταλίας ἐπανελθούσα, εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς Ρωσίαν.

*Ὁ καλλιτέχνης ἔμεινε μόνος. *Ἡ εἰς τὸ μέλλον ἐλπὶς ἀπέβαινεν ὀσμύρα ἀμυροτέρα καὶ μάλλον σκοτεινὴ. *Βασπεσε νὰ δείξῃ πρὸς τοὺς καλλιτέχνας τῆς Πιέννης τὸ ἔργον του, οὔτοι δὲ τὸν ἐπήνεσαν καὶ τὸν προέτρεψαν ν' ἀπέλθῃ παρεούθως εἰς Πετρούπολιν· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον τῷ ἐδήθησαν καὶ συστατικὰ ἐπιστολαὶ εἰς τοὺς ἐκεῖ καλλιτέχνας. Ἐλευνόμενος ὑπὸ μυστηριώδους ἰδέας, ὁ Σούλτζ ἤκουσε δολίους συμβούλους καὶ ἐγκατέλιπε τὴν Πιέννην του, ὅπου δύο φωτεινὰ μετέωρα ἔλαμψαν εἰς αὐτόν· ἡ μεγαλοφυΐα εἰς τοὺς χαρκατήρας τοῦ Βετγὸθεν ἐξ ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ ἔρωσ εἰς τὴν γοττευτικὴν εἰκόνα τῆς Ἐρρίεττης. *Ὅθεν λαθὼν μεθ' ἑαυτοῦ τὰ ὀλίγα του χρήματα, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ψυχρὰν Ἄρκτον, εἰς τὴν ὑγρὰν Πετρούπολιν

ἵνα ἴδῃ ἂν καὶ ἐκεῖ ἐπίσης, εἰς τὸ βόρειον σέλας, θὰ ἀναλάμψωσιν ἐκ νέου δι' αὐτὸν τὰ δύο μετέωρα τὰ ὑπ' αὐτοῦ θεαποινθέντα—ἡ μεγαλοφυΐα καὶ ὁ ἔρωσ. Ἄλλὰ φεῦ! ὁ εὐτυχὴς καιρὸς εἶχε παρέλθει, καὶ ὁ ὀρίζων ἔμεινε σκοτεινός. *Ἐν Πετρούπολει ἔμαθεν ὅτι ἡ δούκισσα μετὰ τῆς Ἐρρίεττης μετέβη εἰς Ὁδησσόν. Τότε ἐνεχείρισε τὰ συστατικά του πρὸς τοὺς ἐκεῖ μουσικούς, ἀλλὰ εἰς μὲν διάσημος βιοκλιτῆς τὸν ἐδέχθη ὑπερφάνως καὶ τῷ ἠρηθὸν πᾶσαν βοήθειαν, τὸ παραδειγμα δὲ αὐτοῦ ἠκολούθησαν καὶ οἱ λοιποὶ. *Ὁ μὲν εἶχεν ἀδελφὸν μουσικόν, ὁ δὲ θεῖον ὁ τρίτος δὲ ἔπαιζεν ὁ ἴδιος κλειδοκώμβαλον. «Αἱ μουσικαὶ συμφωνίαι δὲν διδονται εὐκόλα» τῷ ἔλεγον· χρειάζονται πρὸς τοῦτο πολλὰ ἔξοδα τὰ ὅποια δὲν καλύπτονται. Τὸ κλειδοκώμβαλον ἄλλως τε εἶναι κοινώτατον ὄργανον. *Ἄν ὁ Σούλτζ ἔπαιζε σάλπιγγα ἢ ἐπὶ 15 τυμπάνων, ἢ νέον τι ἀγνωστον ὄργανον, ἢ τέλος ἂν ἦτο τυφλὸς ἢ ἀνάπηρος, θὰ ἠελπίζετο ἐπιτυχία· ἀλλὰ κλειδοκώμβαλον ἔχουσι πάντες. Οἱ ἄλλων εὐνοήσαντες αὐτὸν τὸν παρεκίνησαν νὰ παραδίδη μαθήματα, ἢ νὰ παίζῃ εἰς χορούς. *Ὅτε δὲ ὁ Σούλτζ εἶπε παρὶ τῶν συνθέσεών του, τὸν ἐξέλαθον ὡς παράφρονα καὶ τὸν ἐγκατέλιπον καθ' ὀλοκλήριαν. Πιεσθεὶς ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ὁ Κάρολος ἐζήτησε μαθήματα, ἀλλὰ τοιαῦτα εὔρε μόνον δύο. Τὰ μαθήματα ταῦτα ἀπετέλουν ὄλον αὐτοῦ τὸ εἰσὸδῆμα, καὶ ἐπὶ τρία ὅλα ἔτη ἔζη ἀγογγύστως ἐν τῷ ὑπερώῳ του, ὅτε τὴν πρωίαν ἐκείνην ὁ Μύλλερ τῷ ἔφερε τὸ ζεῦγος τῶν ἐφθαρμένων πηλοβατιδῶν ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ παίζῃ εἰς τὴν ἐορτὴν τῆς συζύγου του. Ἐνθυμεῖται βέβαια ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ἐντεῦθεν ἀργεῖται ἡ διήγησις ἡμῶν.

5' Ἐταῖρος.

*Ἀπελθόντος τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, ὁ Σούλτζ ἐπὶ πολὺ ἔτι ἐκάθητο στηρίζων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ ἐσκέπτετο. . . περὶ τίνας; . . . Κάριος οἶδε. Βηρεῖται τὸν κατεῖχε ὀλψίς.

*Ἀφῆνης ἀνοίγεται ἐκ νέου ἡ θύρα καὶ εἰσερχεται νεανίας μελανόκαμος, φορῶν παλαιὰν τετριμμένον ἐπενδύτην. Ἐπλησίασε βραδέως τὸν Σούλτζ καὶ κλίνας τῷ ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς·

«Ἵπομονή!»

*Ὁ Σούλτζ ἀνένευσε.

«Ἐπειτα δόξα!»

*Ὁ Σούλτζ ἐγέλασε.

— Δόξα, φίλε, δόξα! Ἠλέπεις; Τὸ πλῆθος, κλίνον πρὸ τοῦ ὀνόματός σου συγκινεῖται, ἢ φήμη πανταχοῦ κηρύττει τὴν δόξαν σου. Δόξα, δόξα εἰς σέ! Αἱ γυναῖκες πλέκουσι διὰ σέ στεφάνους, οἱ δὲ ἄνδρες ζηλότυποι σὲ χειροκροτοῦν. *Ὁ πτωχὸς καλλιτέχνης καθίσταται μετ' οὐ πολὺ τοῦ πλῆθους δεσπότης, ἡ μεγαλοφυΐα καταλαμβάνει τὴν ἑαυτῆς θέσιν, ἢ μουσικὴ θριαμβεύει.—Νεότης! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Σούλτζ.

*Ἐγὼ δὲ, ἐξηκολούθησεν ὁ νεανίας, θὰ σὲ ἀ-

κολουθῶ ταπεινῶς καὶ θὰ στρώσω μὲ ἀνθή τὸν ἐνδοξὸν δρόμον σου. *Ὁ ἄσχυρος σπουδαστής θὰ ἐνώσῃ τὰ ὀνόματά του μὲ τὸ ὄνομα μεγάλου μουσικοῦ, ἀφ' οὗ τὸ πνεῦμά των ἠδελφώθη ἡδῆ. Καί, ἔταῖρε, ἡ μεγαλοφυΐα σου μ' ἔκαμῃ ποιητὴν, αἱ ἰδέαι σου μ' ἐδίδαξαν νὰ σκέπτομαι, τὰ αἰσθηματικά σου νὰ αἰσθάνωμαι, νὰ αἰσθάνωμαι διαπύρως. Δόξα εἰς σέ, φίλε μου, δόξα καὶ εἰς ἐμέ, ὅστις πρῶτος σὲ ἐνόησα! Δόξα καὶ εἰς τοὺς δύο μας—Νομίζω ὅτι εἶσαι μεθυσμένος—εἶπεν ἐκπλαγείς ὁ Σούλτζ. *Ὁ σπουδαστής ἠρθάριασε καὶ ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν. *Ὁ στιγμιαῖος πυρετός του ἐσβέσθη καὶ ἔφερε περὶ αὐτὸν σκοτεινὸν βλέμμα.

— Λοιπὸν ἀποτυχία; ἠρώτησεν ὁ Σούλτζ. — Αἰσχύνῃ καὶ ἀτιμία, ἀπῆντησεν ὁ πρῶτος σπουδαστής μετὰ φωνῆς τρεμάσης.—αἰσχύνῃ! . . . Σὺ εἶδες πόσας νύκτας διήλθα ἀϋπνος καὶ συγγραφῶν. Ἐτος παρήλθεν ἡδῆ ἀφ' οὗ συζῶμεν σὺ μὲ τὴν μουσικὴν σου, μὲ τὴν ποιήσιν μου ἐγὼ—πτωχοὶ ἀμφότεροι, καὶ τὸν αὐτὸν διῶκοντες σκοπόν. *Ὅτε ἐφοίτων εἰς τὰ Πανεπιστήμιον τοῦ Καζάν δὲν ὑπέφερα νὰ ὑποβάλλω τὸν νοῦν μου εἰς τοὺς κανόνας ξηρᾶς ἐπιστήμης· ὁ προορισμός μου ἦτο νὰ γένω ποιητής.

— Νεότης! διανοήθῃ ὁ Σούλτζ. Ἐγὼ πιστεύω εἰς τὴν ποιήσιν, ἀλλ' ὄχι εἰς τοὺς ποιητάς.

— Καὶ ἀφῆκε τὸ Πανεπιστήμιόν μου. . . Ἀπάτη καὶ αἰσχύνῃ! Ἀνόητος ἀνεξαρτησία χαρκατήρας ἤρχισε νὰ μὲ πιέζῃ!

*Ὁ Σούλτζ ἔτεινε σιωπηλῶς τὴν χεῖρα πρὸς τὸν νέον.

— Ἄλλὰ πρὸς τί τώρα αἱ διηγήσεις! *Ὅτε σοὶ ἐξήγουν μίαν μίαν τὰς σελίδας τοῦ ἔργου μου καὶ σοὶ ἀνεγίνωσται τοὺς στίχους μου, ἡ ἐπιδοκιμασία σου μοὶ ἦτο κολακευτικώτερα ὄλων τῶν ἀνοήτων ἐπακίων τοῦ ἀγροῦκου ὄχλου, ὅστις ὁροβωδέστερον χειροκροτεῖ τὰ πηδήματα τοῦ Τουρνιέρου, παρὰ τὰ ἀριστουργήματα τοῦ μεγάλου Ζαιξπήρου. Καὶ ὅμως ἐν τῇ περι δόξης ἰδέα ἐνυπάρχει θαυμασίον τι δηλητήριο, ἀνέκφραστός τις δύναμις! Ἡ ἰδέα αὕτη ὀμοιάζει γυναῖκα ἀστατου ἢν δύναται τις μὲν ἐμπαθῶς ν' ἀγαπήσῃ, ἀλλὰ δὲν ὑπολήπτεται ὁμοίως.—Ἦσο εἰς τοῦ βιβλιοπώλου; ἠρώτησεν ὁ Σούλτζ.—Δὲν ἠσθανόμην τῆς πτωχείας τὸ βάρος, ἐπειδὴ εἶχα εἰς τὸ μέλλον τὰς ἐλπίδας μου. Χθὲς ἐτελείωσα τὴν συγγραφὴν μου καὶ ὑπῆγα εἰς τοῦ βιβλιοπώλου.—Καὶ σοὺ ἠρηθὸν;—Εἰσῆλθον εἰς λαμπρὰν αἴθουσαν μεστὴν πλουσίων σκευοθηκῶν· τὰ πάντα ἐν αὐτῇ ἦσαν πολυτελῆ. Εἰς τὴν γωνίαν, ὄπισθεν κομποῦ γραφείου ἴστατο διοπτροφόρος ἄνηρ καὶ ἔγραφεν ἐπὶ ὀγκώδους βιβλίου. Τὸν ἐπλησίασα συνεσταλμένος· Ἐγὼ ἐν χειρὸ γράφον, τὸ ὅποσον ἐπεθύμουν νὰ τυπώσω, ἐψιθύρισα.—Ἄπο ἀγνώστους συγγραφεῖς ἡμεῖς δὲν δεχόμεθα χειρόγραφα, ἀπῆντησε χαρὸς νὰ ἐγείρῃ τοὺς

δφθαλμούς και εξακολουθῶν νὰ γράφῃ ὁ κύριος αὐτός, τοῦ ὁποῦ ἡ ψυχρὰ ἀπάντησις μετέβαλε.—“Ὅστε δὲν ἐπιθυμεῖτε οὔτε νὰ τὸ ἀναγνώσκητε; τῷ εἰπον. Ὁ κύριος ἐγέλασε.—Μήπως ἔχομεν καιρὸν ν’ ἀναγινώσκωμεν; Ἄλλως τε, ἡμεῖς τῶρα δὲν τυπόμεν τίποτε.—Ἄλλὰ τυπῶν ἄλλων ἔργα;—Σπανίως” ἐπειτα ἀλλάζει τὸ πρᾶγμα. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τυπῶν δι’ ἴδιον λογαριασμὸν, ἢ, ἂν οἱ συγγραφεῖς εἶναι γνωστοί, ὡς ὁ μακαρίτης Πούσιν, φερ’ εἰπεῖν, τότε πληροῦμεν ἀκριβῶς.—“Καὶ ἂν τὸ ἔργον μου ἀξίξει πραγματικῶς;”—Πιθανόν. Ἰδού, ἂν, παραδείγματος χάριν, ὁ κύριος Α. Β. ἢ ὁ κύριος Β. Γ. ἔγγυαται ὅτι τὸ σύγγραμμά σας ἔ’ ἀρέσῃ εἰς τὸ κοινόν, τότε μετὰ τὸν καιρὸν. . . ἴσως. . . ἀλλ’ ἡμεῖς τῶρα δὲν τυπόμεν διόλου.—Καὶ ταῦτα εἰπὼν μοὶ ἐστρεψε τὰ πόδια καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλησίον δωμάτιον.

—“Ἄκουσ’ ἀδελφέ, τὴν συμβουλὴν μου, εἰπὲν ὁ Σουλτζ. Πολλάκις μοὶ εἶπες ὅτι εἰς τὸν τόπον σου ἔχεις γραίαν μητέρα. Πήγαυε πλησίον της καὶ ζήτησε κάμμιαν θέσιν εἰς τὴν ἴδιον μέρος, πρᾶγμα εὐκόλον, ἐκεῖ. Ἐσο τίμιος ἀνθρώπος, ἐκτέλει τὰ χρέη σου, τὸ ὅποιον εἶναι προτιμότερον οἶσας δὴποτε δόξης, μὴ πλανᾶσαι μετὰ ἀπατηλὰς ἐλπίδας. Εἶσαι ποιητὴς διότι εἶσαι πτωχός” ἂν ἦσο πλούσιος, δὲν οὐκ ἐγένεσο ποιητὴς. Σοὶ τὸ εἶπα καὶ ἄλλοτε” ἡ ποιητὴς δμοιάζει τὸν ἔρωτα, ὁ ἔρως τὴν ποιησιν” τὰ κτηρὰ αἰσθημάτων εἶναι ἐπίσημα καὶ οὐχὶ ποινῶν” εἶναι φῶς, καὶ ὄχι φλόξ, θερμαίνουσι, ἀλλὰ δὲν καίουσι. Πίστευσέ με, τρέξε εἰς τὸ χωρίον σου, σὲ συμβουλεύω ὡς ἀδελφός.

Ὁ Σουλτζ ὠμίλει ματαίως. Ὁ νέος ἐξήπτετο μάλλον καὶ μάλλον. Οἱ μέλανες αὐτοῦ δφθαλμοὶ ἤστραπτον, τὰ χεῖλη ἔτρεμον, ἡ κόμη ἐχύνετο ἐν ἀταξίᾳ.

Ἐν τῇ παραφορᾷ του ὥρμησεν ἐξω τοῦ δωματίου καὶ ἐγένετο ἀφαντος.

Τὴν νύκτα δὲν ἐπανάθη. Ἀστυνομικοὶ κλητῆρες ἰδόντες ἀνθρώπον ὡς ἐν καταστάσει μέθης, ὠδήγησαν αὐτὸν εἰς ἀστυνομικὸν σταθμόν, ὁπόθεν ἀπελύθη τὴν ἐπιούσαν.

Ἐἰς τὸν βίον τυγχάνουσιν ἐνίοτε παράδοχοι προσεγγίσεις. Ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ, ἐν τῷ αὐτῷ ὑπερώῳ συνκνηθῆσαν δύο ὁμοίαι φύσεις, δύο ἀδελφοὶ κατὰ τὴν πτωχείαν καὶ τὰ αἰσθηματα. Ἀμφότεροι θύματα τῶν ἰδίων ἐλπίδων, ἀμφότεροι ἀκούσαντες τὴν πρώτην ὁρμὴν τῆς ἀπατηλῆς νεότητος, ἀμφότεροι καταβεβλημένοι ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς θλίψεως. Ἄλλ’ ὁ Σουλτζ ἦτο πρῶτος πλεῖστον τοῦ ἐξημέτερου αὐτοῦ συντρόφου, πλὴν δὲ τούτου τὸσον πολὺ ἐπάλασεν, ὥστε αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐξησθῆνον ἤδη. Ἡ συννεχὴς λύπη, ὅπως καὶ ἡ διηνεχὴς εὐτυχία, φέρει εἰς τὴν ἀπάθειαν” ὁ ἀπελπισμὸς γίνεται τῆς

ζωῆς ἕξις, καὶ προξενεῖ εἰδός τι προῶρου καὶ τρομεροῦ ψυχικοῦ θανάτου. Ὁ Σουλτζ εἶχε φθάσει εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο. Ὁ σύντροφός του ἦτο ἀκόμη ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος” αἱ ἐντυπώσεις του ἦσαν ζωνταῖ, ὄξεια” σιγμιαίως μετέβαινον ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄρου εἰς τὸ ἄλλο, ἄλλοτε μὲν κλαίων, ἄλλοτε δὲ γελῶν, καὶ νῦν μὲν παραδιδόμενος εἰς τῆς φαντασίας τὰ ὄνειρα, ἐπειτα δὲ βυθιζόμενος εἰς ἀπόγνωσιν. Ὁ Σουλτζ ἀπανητικός ἦτο ἡσυχος.

[Ῥηταὶ ἐν τίτλῳ.] Π. Α. ΛΕΙΩΤΗΣ.

ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ

[Ἐκ τῶν τοῦ Σ. Α. Βυζαντίου]

Ἡ ἐθιμοτυπία ἢ ἐθιμοταξία καὶ ὁ συρμός (l'etiquette et la mode) εἶνε δύο θεότῃς συγγενεῖς, ἐπίσης σεβασταί, ἐπίσης ἰδιότροποι, διοικῶσαι ἀνευθύνως τὸν κοινωνικὸν κόσμον, ἃς ὅπου ὁ κόσμος κοινωνικὸς ὑπάρχει. Ἄλλ’ ἐν τῷ τοῦ συρμοῦ αἱ φάσεις διαδέχονται ἀδίδως ἀλλήλας, ποικιλλόμεναι ἐπ’ ἀπειρον, καθὼς καὶ αἱ τῆς σελήνης, ὅσῳ νεαρώτεραι, τόσῳ ποθεινότεραι” αἱ τῆς ἐθιμοταξίας μένουσι ἀμετάβλητοι, ἐπαναλαμβάνόμεναι κατὰ τὸν αὐτὸν ἀείποτε τύπον καὶ ῥυθμόν, καθὼς τὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς τέχνης ἔργα, σεμνυνόμενα διὰ τὸ γῆρας αὐτῶν, καὶ ταῦτο μόνον προῖσχυμένα τῆς κυριαρχικῆς μοιμότητος αὐτῶν ἰσχυρότατον δικαίωμα. Ἄλλ’ οὐχ ἦττον τῆς νομοθεσίας ἀμφοτέρων αὐτῶν αἱ παραγγελαὶ ἐκτελοῦνται ἀπαρκαβάτως καὶ πολὺ ἀκριβέστερα παρὰ τὰς τῆς ἡθικῆς καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς θρησκείας” διότι τριούτοι εἴμεθα οἱ ἄνθρωποι, ἀκριβεῖς καὶ ζηλότυποι παρατηρηταὶ παντός, ὅ,τι ἀποβλέπει τὸν ἐξω ἄνθρωπον καὶ τὰ πρὸς ἐπίδειξιν, ὀλίγοι δὲ καὶ ἀκηδέες, ἐκ τοῦ ἐναντίου, πρὸς τὴν συνείδησιν ἡμῶν καὶ τὸν ἑσω ἄνθρωπον.

Τῆς παγκοσμίου δὲ ταύτης ἐθελοδουλίας δὲν ἐξαιροῦνται οὔτε αὐτοὶ οἱ ἐπὶ τοῦ Ὁρόνου Ὀνητοί, ἐν ὅσῳ παριστάνουσιν ἐν ὑπαίθερῳ τὸ νενομικόν αὐτοῖς ὑπὸ τῆς τύχης ἢ τοῦ δικαίωματος πρόσωπον. Καὶ ὁ Σουλτζνος, ὁ μάλλον ἀπόλυτος οὗτος αὐτοκυρίαρχος, εἶναι δοῦλος τῆς ἐθιμοταξίας. Ἐν ᾧ ὁ ἔσχατος τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ δύναται, παραδ. χάριν, νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ καύσωνος τοῦ ἡλίου, κρατῶν θολὴν ἢ τυλιγμένον μετὰ τὸ σάβιον, ὁ Σουλτζνος ὑπάγει εἰς τὸ τζαμίον βρεγόμενος καὶ χιονίζόμενος” διότι δὲν δύναται αὐτὸς ν’ ἀποφύγῃ τὴν κατὰ παρασκευὴν πομπικὴν εἰς τὸ τζαμίον προέλευσιν, ὡς ἔχουσιν παρεκτός τῆς θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς αἰτίας. Ἀπρότῳ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ Σαραγίου ἀδύτοις δι’ ὄλους τῆς ἐβδομάδας ὁ τῶν Πιστῶν οὗτος ἀρχηγός, ὀφείλει κατὰ παρασκευὴν νὰ πεῖσῃ διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ καὶ τοὺς ὑπηκόους του καὶ τοὺς ξένους πρέσβεις, ὅτι δὲν ἐγένετο παρανόμιον βεβήθησιν τινὸς τῶν ἐν

τῷ Χαρμελίῳ τὸσον συνήθων. Τῆς ὑποχρέωσως δὲ ταύτης δὲν τὸν ἀπαλλάττει οὔτε ἡ βαρυτάτη νόσος, καὶ εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Σουλτζνος Μαχμούδ ὁ Α’ ἐξέπνευσε μεταξὺ τῶν δύο τοῦ Σαραγίου θυρῶν, ἐπιστρέφον ἀπὸ τοιαύτης τινὸς παρελεύσεως, εἰς τὴν ὄψοιαν, καὶ τοὶ καθὼς διακείμενος ὑπὸ νόσου χρονίης, ἠναγκάσθη ἀπ’ ἐναντίας τῆς γνώμης τῶν ἰατρῶν του, νὰ ὑπάγῃ οὐχ ἦττον, μᾶλις δυνάμενος νὰ κρατηθῇ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου, καὶ ἐψιμυδιωμένος ἵνα συγκρούσῃ τὴν ὀχρότητα τοῦ προσώπου του” διότι εἶχεν ἐναυλα εἰς τὰς ἀκοὰς εἰσέτι, ὅτι τοῦ πατρὸς του ἀναβαλόντος ποτὲ τὴν τοιαύτην προέλευσιν, διότι ἐκεῖτο πυρέσσων, παρ’ ὀλίγον ἐξεβήθη γυτοστάσις.

Ὁ Σουλτζνος εὐρίσκειτο ἐν τῷ δωματίῳ του καθήμενος ἐπὶ σιθιάδος” ἂν δὲ ἐστρέφετο πρὸς τὸ παραθύριον καὶ ἀνεσῆστο τυχρὸν τὸ τοῦ ἱματίου του κράσπεδον, ἀμέσως εἰς τῶν ἐκατέρωθεν τῆς θύρας παρισταμένων ἐξ ὑπαμοιβῆς κοιτωνιτῶν ἢ δαιταριῶν, μὴ περιμένων νὰ τῷ δοθῇ, καθὼς εἰς τὸν τοῦ Φιλίππου αἰχμάλωτον ἐκεῖνον, ἡ ἀδεια, προήρχετο τρέχων ἀκροποδητή, καὶ μετὰ τὴν ἐξ ἔθους προσκύνησιν, λαμβάνων εὐλαβῶς τὴν αὐτοκρατορικὴν ποδίαν, ἐπανάφερεν αὐτὴν εἰς τὴν πρώτην θέσιν, καλύπτων οὐχὶ ἀσχημονά τινα γύνωσιν, ἀλλὰ τὴν ἀναξυρίδα τοῦ Σουλτζάνου” διατί” διότι οὕτως ἀπῆτει ἢ ἐθιμοταξία.

Ὁ Βεζίρης ὑπεδέχετο Πρέσβυν” ἀλλ’ ὅπως μὴ ὑποτεθῇ ὅτι περιέμενεν αὐτὸν ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ἢ εὐρεθεῖς ἐντὸς αὐτῆς καθήμενος, βιασθῆναι νὰ τὸν προσκνηθῇ εἰσερχόμενος, εἰσῆρχετο συγχρόνως αὐτὸς διὰ μιᾶς καὶ ἐκεῖνος δι’ ἄλλης θύρας, καὶ συνυπαντῶντο οὕτως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Τρικλίνου, ἀπαράλλακτα καθὼς καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ τοῦ Κάρλοβιτς, ἦτις παρ’ ὀλίγον ἤθελεν ἄλλως ματαιωθῆναι, ἐὰν ὁ ἐξ ἀποβήτων Μαυροκορδάτος δὲν ἐπενοῖε τὴν ὀκτάπυλον ἐκεῖνην σκηνὴν καὶ τὴν ἐν μέσῳ αὐτῆς στοργγύλην ἐκείνην τράπεζαν, περὶ τὴν ὁποῖαν συνεκλήθησαν εἰσελθόντες συγχρόνως οἱ ὀκτὼ ἀπεσταλμένοι. Καὶ τί πρῶτον, τί δ’ ὕστερον ν’ ἀπομνημονεύσῃ τις τῶν μηχανημάτων τῆς πολυδαίδαλου ταύτης ἐπιστήμης, τῆς ἐθιμοταξίας; Ἐρικὴ ἤθελε καταλάβει καὶ τὴν πολυμηροτέρην τῶν ἀναγνωστριῶν ἡμῶν (ἐὰν ἡ τύχη μᾶς ἀξίωσῃ καὶ ἀναγνωστριῶν), καὶ νὰ ἴδῃ μόνον τὸ μέγεθος καὶ τὸν ὄγκον ἐνὸς τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις σηπομένων ἤδη, χάρις τῷ Θεῷ, οὐχὶ βιβλίου, ἀλλὰ κτιρίου, τῶν ἐπιγραφομένων Cérémonial, τοῦ Winterfell, τοῦ Lunig, τοῦ Stievens, τοῦ Moser κτλ. Καὶ ἐν τούτῳ αὐτῇ ἦν ἡ κυριώτερα σπουδῆ, ἡ διηνεχὴς μελέτη τῶν πάλαι καὶ νῦν Μεγάλων Τελεταρχῶν, τῶν Maitres de Ceremonies, τοῦ Τσαούσμπασση, τῶν Τεσσοφιαττήδων” τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, καὶ. . . τοῦ αἰωνίας

1 Ἐπὶ τῶν τελετῶν ἀξιωματικοὶ παρὰ τοῖς Τούρκοις.

καὶ πλεκτικιωτάτης μνήμης Κουροπαλάτου! Διότι ἀφ’ οὗ οἱ Ῥωμαῖοι ἔχασαν ἄχρι καὶ τοῦ φλοιοῦ τῶν παλαιῶν αὐτῶν προγονικῶν ἀρετῶν, ἐφιλοτιμήθησαν νὰ μιμηθῶσι τὸ μεγαλοφάνες ἐξωτερικὸν τῶν Ἀσιατῶν. Τὰ δὲ ἐξωτερικὰ σημεῖα τῆς διακρίσεως τῶν κοινωνικῶν βαθμῶν ὠρίσθησαν μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας, ὥστε ἡ παράδοσις καὶ τοῦ ἐλαχίστου ὄρου τῆς θέσεως ταύτης ἱεραρχίας (οὕτω τὴν ὀνόμαζον) ἐλογίσθη οὐδὲν ἐλαττον ἢ ἱεροσυλία. Οἱ Βυζαντινοὶ δὲ πόσα συμφύροντα τοῦ Κράτους δὲν διεκινδύνευσαν, πόσας διαπραγματεύσεις, μετὰ τῶν Ἑυρωπαίων καὶ τῶν ἄλλων ὁμόρων ἔθνων, ἐν ὅσῳ δὲν τὰ ἐφοβοῦντο, δὲν ἐματαίωσαν, μόνον ἵνα μὴ παραβῶσι τὴν ἐθιμοταξίαν;

Τῆς Ἰσπανίας αἱ βασιλίσσαι τρέχουσι κίνδυνον νὰ γένωσι παρανόμιον τοῦ ἵππου αὐτῶν, ἐὰν, ἀφηνιάσαντος αὐτοῦ, δὲν προφθάσωσι νὰ σύρωσι τὸν πόδα αὐτῶν ἐκτὸς τοῦ ἀναβολέως. Καὶ τοῦτο διότι ἡ ἐθιμοταξία δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἐγγίσῃ κἀνεὶς τὸν πόδα τῆς Βασιλίσσης!

Μετέβη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος ὁ πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Κίναν, ὅπως διαπραγματευθῇ συνθήκην ἐμπορικὴν” ἀλλὰ, μᾶλις φθάσας μετὰ πολύμηνον πλοῦν εἰς τὴν πρωτεύουσιν τοῦ Οὐράνιου Κράτους, ἐπέστρεψεν ἀπρακτος καὶ χωρὶς νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν αὐτοκράτορα! διότι δὲν ἠθέλησε νὰ κάμῃ δύο ἢ τρεῖς γονυκλισίας περισσότερον, ἢ νὰ κύψῃ τὸ μέτωπον ἄχρι τοῦ ἐδάφους, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῇ ὁ εὐλογημένος τὸν εὐφυῆ ἐκεῖνον Ἕλληνα πρεσβευτὴν, ὅστις ἔβριψε κατὰ γῆς ἀπαρατήρητος τὸ δακτυλίδιον του, καὶ κύψας ὅπως τὸ ἀναλάβῃ, ἔδοξε προσκνηθῆσαι τὸν ἐπὶ Ὁρόνου βάρβαρον” ἢ τὸν ἄλλον ἐκεῖνον, ὅστις κατηγορούμενος διότι προσέπεσεν εἰς τὸν πόδα ἄλλου τοιοῦτου ἀνδρείκελου, «Τί πταίω ἐγώ, ἀπεκρίθη, ἐὰν οὗτος ἔχῃ τὰ ὠτία εἰς τοὺς πόδας;»

ΕΠΙΔΕΙΞΙΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΟΣ

Οὐχὶ σπανίως ἐν τοῖς θεάμασιν, ἂν μόνος σκοπὸς εἶνε ἡ τέρασις τῶν θεωμένων, δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ πολλὰ καὶ περίεργα περὶ τῆς δεξιότητος καὶ τῆς δυνάμεως τῶν μυῶνων, ἢν εὐκολώτατα ἐπιδεικνύουσιν ἄνθρωποι τινες ἐξαιρέτως ὑπὸ τῆς φύσεως πεπροικισμένοι. Σημειώσαν δ’ ἐν παρόδῳ ὅτι αἱ παραστάσεις αὐταὶ δὲν εἶνε ὅλως ἀχρηστοὶ καὶ εἰς τοὺς φυσιολόγους.

Πολλοὶ σχοινοβάται, ὡς γνωστὸν, φέροντες ἐπ’ ὤμου τηλεθέλον πλῆρες δύνανται νὰ ἐκκένωσιν αὐτὸ χωρὶς νὰ καταβληθῶσιν ὑπὸ τοῦ βάρους καὶ τοῦ ἔνεκα τῆς ἐκπυροσφορῆσεως κλονισμοῦ. Τοῦτο εἶνε σύνθηρος” ἀλλὰ τὸ πάντῃ θαυμασμοῦ ἀξίον εἶνε ἡ ῥώμη ἢν ἐπεδειξάτο σχοινοβάτης τις ἐν Παρισίοις κατ’ αὐτὰς ἐν τῷ Ἴπποδρόμῳ. Καὶ οὗτος ἐξεκένωσε τηλεθέλον

2 Εἶδος Αὐλιάρχου παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς.

ἀλλὰ κρατῶν αὐτὸ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ὤμων, ἀλλ' ἀ-
 πλωῶς σπνρίζων ἐπὶ τοῦ ὄμου καὶ φέρον ὄλον
 τὸ βάρος αὐτοῦ διὰ τῶν χειρῶν, ἀπαράλλακτα
 ὅπως σκοπεύομεν ἕταν θέλωμεν νὰ πυροβολήσω-
 μεν δι' ἀπλοῦ ὄπλου. Ὁ αὐτὸς οὗτος κρεμα-
 σθεὶς ἀπὸ τῶν κνηρῶν ἀνείλικυσε διὰ μόνων τῶν
 ὀδόντων του ἰσπέα ὄμου καὶ ἴσπον. Ἔτερος δέ
 τις (M. Tremiz) δεξιότατος περὶ τὰς ἀσκήσεις
 τῆς ἰσοροπίας ἔχων πολλοὺς καὶ μεγάλους ξυ-
 λίνους κύβους καὶ ἀναρρίπτων αὐτοὺς πρὸς τὸν
 οὐρανὸν ἐσχημάτιζε δι' αὐτῶν εἰς τὸν ἀέρα διά-
 φορα σχήματα ἀρχιτεκτονικά, μετασχηματίζων
 καὶ τροποποιῶν αὐτὰ μετ' ἀκριβείας μεγίστης
 καὶ ἐλεγχοῦσας δεξιότητά ἀξιοθαύμαστον. Καὶ
 πλεῖστα δὲ ἄλλα δείγματα τῆς ἰκανότητος του
 ἐπεδείκνυε ἐλκύνων τοὺς ἐπαίνοους καὶ τὴν εὐ-
 νοϊαν τῶν θεωμένων.

(La Nature, 1879) Π*

**ΡΑΦΤΕ, ΞΥΛΟΝΕ, ΔΟΥΛΕΙΑ ΝΑ ΜΗ
 ΣΟΥ ΔΕΙΨΗ**

Ἡ ἀνωτέρω παροιμία εἶνε ἐν πληρεστάτῃ ἐ-
 φαρμογῇ παρὰ τοῖς Προμοσλενῶν τῆς Σπιτοσέρ-
 γης. Οὗτοι, ἐκ τῆς θήρας μόνον ἀποζώνοντες,
 κατὰ τὰς μακρὰς χειμαρινὰς νύκτας, μὴ ἔχον-
 τες ἄλλην τινὰ ἀσχολίαν καταγίνοντα ἀενάως
 εἰς τὸ νὰ δένωσι κύβους, οὗς ἔπειτα λύουσι.
 Καὶ τοῦτο διότι εἶνε ἐπικίνδυνον αὐτοῖς νὰ κοι-
 μῶνται πλέον τῶν πέντε ὥρων, ἐπειδὴ ὁ πολὺς
 ὕπνος καὶ ἡ ἔλλειψις ἐργασίας ἀναπτύσσει τὰ
 χίστα στομακάκην.

Kyria KAMENI*

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Π*
 ΤΗ ΚΥΡΙΑ Σ'—ΜΕΣ ΑΓΚΕΡΗΝΗΣ. (ἡ ἐπεὶ τῆς)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 18 Ἰουλίου 1870.

Δὲν σοῦ ἔγραψα τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα
 διὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους σπουδαίους λόγους,
 τῶν ὁποίων ὁ σπουδαιότερος εἶνε, ὅτι δὲν εἶχα
 τί νὰ σοῦ γράψω. Ἡ ἐξομολόγησίς μου αὐτῇ μὲ
 ἀπαλάττει, ἐλπίζω, τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ἄλ-
 λων, ὡς ἀπηλλάγη ποτὲ ὁμοίως ἀπαριθμήσεως
 ὁ ἀφελὴς ἐκεῖνος δῆμαρχος, ὅστις ὑποδεχόμε-
 νος τὸν βασιλεῦα του καὶ δικαιολογούμενος ὅτι
 δὲν διέταξε πυροβολισμοὺς ἐπὶ τῇ ἐλευσίᾳ του,
 ἤρχισε μὲν λέγων πανηγυρικῶς, ὅτι ἐβδομήκοντα
 ἦσαν οἱ λόγοι τῆς ἐλλείψεώς του, προσέθηκε δὲ
 μετὰ τοῦτο ἐν πάσῃ ταπεινότητι, ὅτι ὁ πρῶτος
 αὐτῶν ἦτο ἡ ἔλλειψις πυρίτιδος. Ὁ μεγάλθυμος
 βασιλεὺς τὸν ἀπῆλαξε τότε τῆς ἀριθμήσεως
 τῶν ὑπολοίπων ἐξήκοντα ἐννέα λόγων· ἐλπίζω
 δὲ ὅτι καὶ ἡ ἰδική σου μεγαθυμία θὰ δευχθῇ τοῦ-
 λάχιστον ἴση, ἂν ὄχι καὶ ἀνωτέρα τῆς βασιλικῆς.
 Μεγαθυμία; ἰδική σου μεγαθυμία;—Ἐνθυ-
 μοῦμαι τὴν τελευταίαν σου ἐπιστολήν, καὶ αἱ
 ἐλπίδες μου καταβαίνουσιν ὑπὸ τὸ ἄρτιον, πολὺ
 περισσότερον καὶ ἀπὸ τοῦ ταλαιπώρου Ακυρίου
 τὰς μετοχάς. Σὺ μεγαθύμος; καὶ ἄλλοι! Ἄν εἰ-

χεῖς σὺ τὴν χριστιανικὴν αὐτὴν ἀρετὴν, δὲν θὰ
 μοῦ ἔγραψες βεβαίως τὴν ἐπιστολήν, τὴν ὅποιαν
 μοῦ ἔγραψες. Ἄν κόκκον καὶ μόνον συμπαθείας
 ἤσθάνετο ἡ τρυφερά σου καρδιά πρὸς τὴν δυ-
 στυχῆ Ἀθηναίαν, ἥτις κατ' αὐτὴν τὴν εὐδαί-
 μονα τῶν Ἀθηνῶν ἐποχὴν ψήνεται ἀλληλοδια-
 δόχως ἀπὸ τὸν καύσωνα καὶ πασπαλώνεται ἀπὸ
 τὸν κονιορτὸν, δὲν θὰ τῆς περιέγραφες μὲ τό-
 σσην θριαμβευτικὴν εὐχαρίστησιν τὰς λεπτομε-
 ρείας τοῦ θελατικῆ σου ταξιδίου ἀπὸ τὴν Μει-
 ζονα Ἀθηνῶν εἰς τὴν Αἴμνην τῆς Λυκέρνης. Θὰ
 περιωρίζεσο μόνον νὰ καταρασθῆς τὰ πικρὰ τοῦ
 κονιορτοῦ σύννεφα, τὰ ὅποια σ' ἐτύφλωσαν, ὡς
 μοῦ γράφεις, μεταξὺ τῆς Βιάσκας καὶ τοῦ Ἀϊ-
 ρόλου, θὰ ἤρκετο εἰς τὴν κομικὴν περιγραφήν
 τοῦ Μεγάλου Ξαροδοχείου τῆς Βιάσκας, τὸ ὀ-
 ποῖον ἐδυσκολεύεσο, λέγεις ν' ἀνεύρης μεταξὺ
 τῶν περικυκλούντων αὐτὸ οἰκίσκων, καὶ Ὁ ἀνε-
 λογιζέσο ἴσως, ὅτι ζῶσα ἐγὼ ἐν μέσῳ τῶν κυ-
 νικῶν καμμάτων τῶν Ἀθηνῶν, δὲν θὰ ὑπεδεγό-
 μην βέβαια μὲ μειδίαμα εὐχαριστήσεως τὴν λε-
 πτομερῆ ἀφήγησιν τῶν ἰδικῶν σου διασκεδά-
 σεων καὶ τέρψεων, οὔτε τὸν ποιητικὸν πανηγυ-
 ρισμόν τῶν χιόνων τοῦ Ἁγίου Γουάρδου ἐπὶ
 τῶν ὁποίων ἔτρεμες σὺ ἐκ τοῦ ψύχους ἐν μέ-
 σω Ἰουλίῳ! Ἀλλὰ σὺ εἶσαι ἀσπλαγχνος καὶ
 ἐγωῖστικὴ φύσις! Οὔτε τὴν περιγραφὴν τοῦ ἀ-
 μιμήτου δρόμου παρέλειψες, ὅστις ὑπερανθαί-
 νων τὸ γιγάντειον ἄρος διαγράφει ἄβι καμπὰς μὴ-
 νον ἐντὸς τῆς κοιλάδος τῆς Τρέμολας· οὔτε τὴν
 ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐστρωθεμένην ἐξ ἀμνημο-
 νεύτων χρόνων καὶ ἄλυτον πλέον χιόνον· οὔτε
 τὴν πρασίνην γλῶσσην ἥτις θάλλει ἐπὶ τοῦ φυτι-
 κοῦ χώματος, ὅπερ ἀπέθηκε βαθμηδὸν ὁ ἀνεμος
 ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν χιόνων· οὔτε τοὺς κα-
 ταρράκτας, οἵτινες χωνευόμενοι ὑπὸ τοὺς προ-
 καινίους πάγους, ἀναδύονται μακρότερον καὶ κα-
 τακρημνίζονται ἐπὶ τὰς μελανὰς τῶν ἐλατῶν
 κορυφάς· οὔτε τοὺς κολοσσαίους καὶ προσηνεῖς
 κύνας τοῦ Ἁγίου Γουάρδου, οἵτινες σὲ ἔσφον ἡ-
 ρέμα ἀπὸ τῆς ἐσθῆτος, ἵνα λάθωσι μικρὰν τινα
 μερίδα τοῦ προγεύματός σου· οὔτε τὰ πορφυρὰ
 χαμαικέρασα, ἅτινα ἔδρεψες ἐκατέρωθεν τῆς ὀ-
 δοῦ· οὔτε τὰς γραφικὰς τῶν ἄλβειτίδων ἐνθυ-
 μασίας, οὔτε τὴν καταπληκτικὴν Γέφυραν τοῦ
 Διαβόλου, οὔτε τοῦ Φλυγῆν τὴν ἀμίμητον τοπο-
 θεσίαν, οὔτε τῆς λίνης σου τὰ πράσινα κύμα-
 τα, οὔτε... οὔτε τίποτε τέλος πάντων, ὅπερ
 ἠδύνατο νὰ κινήσῃ τὴν ζήλειαν μου καὶ τὸν φθό-
 νον μου, καὶ νὰ μοῦ κατασχῆσῃ ἀφορητοτέρην τὴν
 ἐν Ἀθήναις θερμὴν διαμονήν. Εἶνε φιλικὸν αὐ-
 τό; εἶνε εὐσπλαγχνον; εἶχε χριστιανικόν; Ἄς
 ὕψεσαι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ὅτε ὁ Πλάστης θὰ σ'
 ἐρωτήσῃ, — καὶ θὰ σ' ἐρωτήσῃ βεβαίως—διὰ τί
 ἐταξείδευες εἰς τὴν Ἰθελίαν, ὅτε ἡ φίλη σου
 ἔμενεν εἰς τὰς Ἀθήνας; καὶ διὰ τί σὺ ἐκρύβωνες ἐπὶ
 τῶν Ἀλπειν, ὅτε ἡ ταλαιπώρος ἐκεῖνη ἀνελύετο

εἰς ἰδρώτα ἐν μέσῳ πλατείᾳ τοῦ Συντάγματος;
 Μὴ νομίζεσθε ὅμως, ὅτι δὲν εἶχομεν καὶ ἡμεῖς
 οἱ Ἀθηναῖοι τὰς μικρὰς μας διασκεδάσεις αὐτὰς
 τὰς ἡμέρας. Λέγω μικρὰς, βλέπετε, μὲ ὄλην
 τὴν πρέπουσαν μετροπροσόνην, καθότι περὶ με-
 γάλων παρ' ἡμῶν δὲν πρόκειται, ἔσον καὶ ἂν
 προσποιώμεθα ἐνίοτε τοὺς μεγάλους. Ἐν πρώ-
 τοις εἶχομεν πολιτικὴν ἀνεμοταραχὴν, ἥτοι σά-
 λον κοινοβουλευτικόν, ὡς λέγουσιν οἱ πολιτικοί.
 Ἡ κυβέρνησις, δηλαδή, συνεκάλεσε τὴν βουλὴν,
 ἡ βουλὴ ἀπεδοκίμασε τὴν κυβέρνησιν, ἡ κυβέρ-
 νησις ἔδωκε τὴν παραιτήσιν τῆς, ἔπειτα πάλιν
 ἔμεινε, διότι ἡ ἀντιπολίτευσις δὲν ἐσχημάτισεν
 ἄλλο ὑπουργεῖον, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀντιπολίτευσις
 ἐφάνη ὅτι εἶχε καὶ πάλιν διαθέσιν νὰ ἀποδοκι-
 μᾶσθαι τὴν κυβέρνησιν, ἡ κυβέρνησις ἔστειλε τὴν
 βουλὴν εἴθην ἤλιθον. Ἐννοεῖς σὺ τίποτε ἀπὸ ὅλα
 αὐτὰ; ὄχι βέβαια· οὐδ' ἐγώ. Σὲ μέλει; ὀλίγον
 ἀναντιρρήτως· κ' ἐμὲ τὸ ἴδιον. Λέγουσιν τριγύρω
 μου ὅτι τὰ πράγματα εἶνε σπουδαῖα· ἀλλ' ἔσοι
 τὸ λέγουσιν φαίνονται ὡς ν' ἀστεϊεύονται, καὶ δὲν
 τοὺς πιστεύω. Τὸ μόνον σπουδαῖον εἶνε κατ' ἐμὲ
 αἰδουκασίαι πενήτηκοντα περίπου χιλιάδες δραχ-
 μῶν, αἵτινες ὑπῆρχαν τὸ τίμημα τῆς ὀκτα-
 μέρου ἐκτάκτου συνόδου τῆς βουλῆς μας. Ὁ τα-
 λαίπωρος ἑλληνικὸς λαὸς πληρώνει ἐπὶ τέλους
 πάντοτε les poils cassés.
 Ἐπειτα, πλὴν τῶν πολιτικῶν, εἶχομεν καὶ ἕν
 ἕκτακτον συμβάν, ἱκανῶς κομικοδραματικόν,
 τὸ ὅποῖον ἀρετὰ μᾶς συνεκίνησε καὶ μᾶς διε-
 σκέδασε αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα. Πολὺ φοβοῦμαι,
 ὅτι εἰς σὲ δὲν θὰ κάμῃ μεγάλην ἐντύπωσιν· ἡ-
 μεῖς ὅμως οἱ μικροπολίται, οἵτινες δὲν ἔχομεν
 καθ' ἡμέραν αὐτὰ τὰ τυχερά, ἀρούμεθα καὶ εἰς
 τὰ ὀλίγα, ἀναλογιζόμενοι τὴν παλαιὰν παροι-
 μίον «ὅταν μὴ κρέας παρῆ καὶ ταρίχον στερ-
 κέον», τὴν ὅποιαν ὁ ὑπὲρβότης μου μεταφράζει
 «ἐν ἐλλείψει χαρτοσφήμου καλὸ ν' καὶ τὸ στου-
 πόχαρτον». Ἐπειδὴ δὲ νομίζω κ' ἐγώ, ὅτι ἡ τυ-
 χηρὰ αὐτὴ διασκεδάσις ἡμῶν τῶν μικροπολι-
 τῶν δύναται νὰ διασκεδάσῃ καὶ σὲ τὴν κοσμο-
 πολιτίδα, σοῦ διηγούμεθα τὸ γεγονός. Ἄκουσε
 λοιπόν, καὶ διασκέδασε—ἂν θέλῃς, ἐννοεῖται·
 ὑποχρεωμένη δὲν εἶσαι.
 Ἰπαξιωματικὸς τις ἐπεθύμησε νὰ συνδέσῃ
 τὴν δάφνην τοῦ πολέμου πρὸς τὴν μύρτον τοῦ
 ἐρώτος. Θύμα πρόχειρον τῶν φονικῶν του βλεμ-
 μάτων εὐρέθη κόρη τις ἀπλῆ καὶ ἀκακος, δεκα-
 πενταετίς μόλις, ἥτις καὶ καταλιποῦσα τὸν
 πατρικὸν οἶκον, ὅπου, φαίνεται, εἶχε βαρυνθῆ ν'
 ἀκοῦν ἀπὸ πρωίας μέχρις ἐσπέρας τὸ τύπτω
 τύπτεις τοῦ διδασκάλου πατρός τῆς,—ἴσως δὲ
 καὶ νὰ τὸ αἰσθάνεται ἐνίοτε—παρηκολούθησε
 τὸν ἐκπορθητὴν τῆς καρδίας εἰς μικρὸν τινα ἐν
 Νεαπόλει (τῶν Ἀθηνῶν) οἰκίσκον, ὅπου, ἀλλά-
 ξασα γραμματικὴν, ἐκλίνε τὸ j'aime, tu aimes
 ἀντὶ τοῦ βάρους ἐκεῖνου ἑλληνικοῦ βήματος.

Ὁ πατὴρ ὅμως ἤθελε τὴν κόρην του, καὶ ἡ στρα-
 τιωτικὴ ἀρχὴ ἤθελε τὸν παραπλανηθέντα ἥρωά
 τῆς. Ἀνεζητήθη λοιπὸν τὸ ἐρημητήριον τῶν δύο
 περιστερῶν, εὐρέθη μετὰ κόπους πολλοὺς, καὶ
 τὰ πεζὰ τῆς ἐξουσίας ὄργανα—ὄχι, ἐλησμονή-
 σα ἦσαν καὶ ἰσπεῖς—προσεκάλεσαν τὸν νεαρόν
 Ἄρην νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν πατέρα τῆς τὴν νεα-
 ρωτέραν Ἀφροδίτην. Ἀλλὰ τὸ ζεῦγος τὸ ἐρωτι-
 κόν, ἐνθυμούμενον καὶ ἀντιγράφον ἴσως τὸ ἐπι-
 νόημα τοῦ Σελεσίνου καὶ τοῦ Ἐκδιέρου τοῦ Μέγυ,
 ἐκλείσθη καὶ ἐμπαυδαλώθη ἐντὸς τῆς φωλεᾶς του,
 καὶ ἐδῆλωσεν εἰς τοὺς πολιορκοῦντας αὐτὸ κλη-
 τήρας καὶ στρατιώτας, ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον
 ἐνδοί νὰ χωρισθῇ. Εἰς μάτην αἱ παρακλήσεις τοῦ
 πατρός, εἰς μάτην αἱ προσκλήσεις τῶν κλητή-
 ρων, εἰς μάτην αἱ ἐπιταγαὶ τῆς στρατιωτικῆς
 ἀρχῆς. Ὁ ἥρωας τῆς κομικῆς, προσαγορευθὼν
 ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τῆς ἐρωτικῆς του φωλεᾶς τὸ
 περιεστάμενον πλῆθος, ἐδήλωσε ῥητῶς καὶ κατηγο-
 ρηματικῶς, ὅτι εἶχεν ἐντὸς τῆς οἰκίας πετρέ-
 λαιον καὶ δυναμίτιδα καὶ πῦρ, καὶ ἐκτὸς τού-
 των σπάθην καὶ πολύκροτον· ὅτι εἰς πρῶτην ἀ-
 πόπειραν ἐκβιάσεως τῆς οἰκίας, ἤθελε πυροβο-
 λῆσαι κατὰ τοῦ πρώτου τολμητοῦ, ἤθελε κόψει
 τὸν λαίμῳ τῆς ἐρωτικῆς του περιστερᾶς, ἤθελε
 ἀνάψει τὸ πετρέλαιον του, καὶ... πρὶν ἢ ἀνα-
 τινάζῃ εἰς τὸν ἀέρα διὰ δυναμίτιδος τὴν οἰκίαν
 ἤθελεν... αὐτοκτονήσει διὰ τῆς τελευταίας τοῦ
 πολυκρότου τοῦ βολῆς. Τὸ πρᾶγμα ἐννοεῖς, ἐφάνη
 κάπως σπουδαῖον εἰς τοὺς πολιορκητάς, διότι
 ὀλίγοι, φαίνεται, μεταξὺ αὐτῶν ἐγνώριζον τὸν
 ἥρωα. Τὸ περιεστῶς πλῆθος ἐφριξε, τὰ ὄργανα
 τῆς ἐξουσίας συνεκινήθησαν καὶ κάπως τὸ ἐσουλ-
 λογισθήσαν, ἐπλατύνθη δὲ ἱκανῶς ὁ κύκλος τῶν
 περιεργῶν, οἵτινες τὴν ἐσπέραν ἐκεῖνην εἶχον
 προτιμήσει τὸ ἐν Νεαπόλει θέαμα ἀπὸ τὴν πα-
 ράστασιν τοῦ Ἄμιετ ἐν τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τὴν
 τοῦ Ὀρφέως ἐν Φαλήρῳ. Συμβουλοῦσιν γενομένου
 ἐκρίθη καλὸν νὰ ἀλωθῶσιν οἱ ποιητικοὶ ἔρασταὶ
 διὰ τοῦ πεζοτάτου μέσου τῆς πείνης. Φρουρὰ
 τακτικὴ ἐστήθη πρὸ τοῦ ἐρημητηρίου τῶν δύο
 περιστερῶν, καὶ περιπολαὶ τακτικαὶ μετηλλάσ-
 στοντο εἰς ὄρας τακτάς, πρὸς ἀνεκφραστον δια-
 σκέδασιν τῶν ἀργῶν Ἀθηναίων, καὶ τῶν περιέρ-
 γων γειτόνων, οἵτινες οὔτε Ἄντρον τῶν Νυμφῶν
 ἐσυλλογίζοντο πλέον, οὔτε Βουλὴν, οὔτε πλά-
 τεῖαν τοῦ Συντάγματος. Δυστυχῶς ὅμως τὸ
 πρᾶγμα ἐκοινολογήθη, ἡ πόλις ἤρχισε συγινου-
 μένη, ὁ σπουδαῖος τύπος ἐπελήφθη τοῦ ζιτη-
 ματος, καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ἀπῆται τὴν αὐστηρὰν
 τοῦ νόμου ἐκτέλεσιν. Αἱ ἀρχαὶ κατενόησαν ὅτι
 δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ μένωσιν ἀπαθεῖς—ἡ καὶ
 συγκεινημένοι· ἀδιάφορον—θεατὰ τῶν γενο-
 μένων, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐξ
 ἐφῆδου ἀλωσιν τῆς ἐρωτικῆς ἀροπόλεως. Προ-
 χθὲς λοιπὸν τὴν πρωίαν ἐγένετο ἐν πρώτοις κατὰ
 τὴν τάξιν τοῦ πολέμου ἡ εἰς παράδοσιν πρᾶσ-

κλήσις τῶν πολιτοποιημένων. Ἄλλ' ὁ ἥρωϊς ἐξελθὼν εἰς τὸν ἐξώστην, παρισταμένης ἐν δεξιῶν τῆς νεαρᾶς καὶ μυρτοστεφοῦς ἡρώιδος, ἐλάλησεν εἰς τὸ κοινὸν διὰ μακρῶν, κρατῶν τὴν σπάθην του διὰ τῆς δεξιᾶς καὶ ἀνημένην λαμπάδα ἐξ ἀριστερᾶς, καὶ ἐδήλωσε βροντωδῶς ὅτι πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτῶν τοῦ περυστωτοῦ λαοῦ ἤθελε φονεύσει τὴν νεάνίδα καὶ πυρπολήσει διὰ πετρελαίου τὸν οἶκον. Τὴν δὴ λωσι μάλιστα ταύτην παρηκολούθησε καὶ δραματικῆ τις παντομίμα, καθ' ἣν ἐκεῖνος μὲν προσήγαγε τὴν σπάθην του εἰς τὸν τράχηλον ἐκείνης, ἐκείνη δὲ ἔκλεισεν ἐν ἐρωτικῇ ἐκστάσει τοὺς ὀφθαλμοὺς οἷον εἰ μέλλουσα νὰ παραδώσῃ τὸ πνεῦμα εἰς τὴν λευκὴν τῆς Ἀφροδίτης περιστέρα. Τὸ ἄκακον κοινὸν ἐνόμισε πρόσφορον νὰ φρίξῃ καὶ ἀνεκραύγασε μάλιστα ἐκ τράμου. SIO NOTUS UIXES! Ἄλλ' οἱ στρατιῶται δὲν ἐνόμισαν ἀναγκαῖον νὰ συγκινηθῶσι· διαβρῆξαντες δὲ διὰ πελᾶκεων τὴν θύραν, ἐνῶ μάτην ὁ ἥρωϊς ἐξηκολούθει χειρονομίαν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου καὶ κραυγάζων, καὶ περιφέρων πάντοτε τὴν σπάθην του εἰς τῆς ἱερῆς του τὸν λαμῶν, καὶ γυμνῶν τὰ στήθη του καὶ προκαλῶν τοὺς πυροβολισμοὺς τῶν στρατιωτῶν, εἰσῆλθον ἐκείνοι εἰς τὸν οἶκον, καὶ τὸν συνέλαβον ἐν πάσῃ πεζότητι. Πρὶν ἢ ἕως τὸν συλλάβωσι, προφάσασα ἐκείνος, ἐκρήμιασεν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου εἰς τὴν ὁδὸν . . . τίνα ὑποθέτεις; τὴν νεαρὰν ἡρώϊδα τοῦ οἰκογενειακοῦ δράματος, ὡς ὅα ἔλεγε πρόγραμμά τι τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου. Οὕτω μὲν ἀπήχθη ὁ ἥρωϊς εἰς τὸ φρουραρεῖον, ἡ δὲ ἡρώϊς εἰς παρακείμενόν τι φαρμακεῖον, ὅπως τῆ ἑσθῆς ἢ πρώτης βοήθειας. Σὲ διεσκέδασεν ἡ ἱστορία μου; τὸ ἐλπίζω. Ἄν σ' ἔλθῃ τώρα ἡ περιέργεια νὰ μ' ἐρωτήσης: τί θὰ τὸν κάμουν τὸν παράδοξον αὐτὸν ἥρωϊα; Θὰ σ' ἀπαντήσω ἀφελῶς: δὲν ἤξεύρω. Ἄν ἔξω ἀλλοῦ, θὰ ἤξευρα καὶ ὅα σοῦ τὸ ἔλεγα. ΣΟΦΙΑ

Ἐνώμας καὶ σκέψεις ἡθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

(Μετάφρασις Γ. Ζωχιού.)

214.

Ἡ τοῦ ἀπλοῦ στρατιώτου ἀνδρία ἐπιτήδως μὲν εἶναι ἐπικίνδυνον, ἢ μετέρχεται ὁ λαμ. τῆς αὐτῆς, τὸν ἐπιούσιον αὐτοῦ θηρεύων ἄρτον.

215.

Ἡ τελεία ἀνδρία καὶ ἡ ἀνανδρία ἢ ἐντελής τὰ ἴσατα εἶναι ἄρα, εἰς ἡ σπανίως ὁ ἀνθρωπὸς φθάνει. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο αὐτῶν ἀντιθέτων ἰσογατιῶν περιέχεται χώρα ἐκτεταμένη, περιλαμβάνουσα ὅλα τὰ ὑπόλοιπα τῆς θαρραλεότητος εἰδη. Ὑπάρχουσι δὲ τασαῦται ἐν μέσῳ τῶν ἄκρων αὐτῶν τῆς ἀνδρίας βαθμῶν διαφοραί, ὅσαι ἀριθμοῦνται παραλλαγαὶ τῶν ἀνθρωπίνων μορφῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων διαθέσεων. Ὑπάρχουσι δηλαδὴ ἄνδρες, οἷτινες ἀρχομένης

τῆς μάχης προθύμως προκινδυνεύουσι, παρατείνουμένου δὲ τοῦ ἀγῶνος, ἀποβάλλουσι τὸ θάρρος αὐτῶν καὶ ἐνδίδουσιν εὐκόλως. Ἄλλοι δὲ ὡς ἀρκούντα δέχονται τὰ πεπραγμένα, ἅμα κατὰ τὰς περὶ ἀνδρίας προλήψεις τοῦ κόσμου ὑπεράνω παντὸς φόγου τεθῶσιν, ὀλίγον δὲ περὶ καταρθώματος ἄλλου φροντίζουσι. Τινὲς δὲ δὲν δύνανται νὰ κατισχύσωσι πάντοτε ἐπίσης παντὸς αὐτῶν φόβου. Ἄλλοι δὲ καταλαμβάνονται ἐνίοτε ὑπὸ φόβου πανικοῦ, καὶ ἄλλοι ἐπιπίπτουσι κατὰ τῶν πολεμίων, φοβούμενοι νὰ μείνωσιν ὅπου ἐτάχθησαν. Τινὰς δὲ ἢ ἐκ μικρῶν κινδύνων ἔξισ ἀναδεικνύει θαρραλέους καὶ παρασκευάζει αὐτοὺς εἰς μεγάλων κινδύνων ἀπάντησιν. Ἄλλοι δὲ ἀνδρῶς μὲν μάχονται κατὰ τῶν μαχαιροφόρων πολεμίων, φοβοῦνται δὲ τὰ ἄπλα τὰ πυροβόλα, καὶ ἄλλοι τοῦναντίον, τὰ μὲν πυροβόλα ὅπλα καταφρονῶσι, τρέμουσι δὲ τῆς μαχαίρας. Ὅλα δὲ τὰ εἰρημένα τῆς θαρραλεότητος εἰδη ἔχουσι τι κοινόν, τὸ ἐξῆς. Ἡ νύξ, αὐξάνουσα τοὺς φόβους καὶ κρύπτουσα τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ ἔργα, ἐπιτρέπει τοῖς μαχομένοις τὸ φεῖδεσθαι τῆς ἰδίας αὐτῶν ζωῆς. Ὑπάρχει δὲ καὶ γενικώτερον τι τοιαύτης φειδοῦς εἶδος· διότι οὐδεὶς τῶν μαχομένων πράττει ἄ,τι ἐν ὠρισμένην περιστάσει ἠδύνατο νὰ πράξῃ, ἐάν ἦτο βέβαιος περὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ. Ὅθεν εὐκόλως πᾶς τις καταλαμβάνει, ὅτι ὁ φόβος τοῦ θανάτου ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου μέρος τῆς ἀνδρίας αὐτοῦ.

Ἐκ τῶν ἐξαχθέντων ἐν ἔτει 1878 προϊόντων τῆς Ἀμερικῆς τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ὁ βάλμαξ. Ἡ ἀξία του ὑπερέβη τὰ 180 ἑκατομμύρια δολαρίων.

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

Δίκαζε ἐχθροὺς καὶ ποτὲ φίλους, διότι ἐκ δύο ἐχθρῶν ἀποκτιᾶς ἓνα φίλον, καὶ ἐκ δύο φίλων ἓνα ἐχθρόν.

Ὅποιος τρώγει τὴν πῆτταν μόνος του, θὰ σελλῶνῃ μόνος τὸ ἄλογόν του.

Ὅταν ἐρχεται ἡ δόξα, γάνεται τὸ μνημονικὸν (Ἰσπανικαὶ παροιμίαι.)

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Οἱ Ἰάπωνες κατὰ τὰς θερμᾶς τοῦ ἔτους ἐποχὰς ὅπως διατηρήσωσι νωπὸν τὸ κρέας θέτουσι αὐτὸ εἰς πορσελλάνιον πινακίον μέγα (πιατέρα) καὶ ἐπ' αὐτοῦ καταχέουσι θερμώτατον ὕδωρ μέγιστον οὐ τὸ κρέας καλυφθῆ ἐντελῶς· εἶτα δὲ ἐπιχέουσι ἔλαιον ἐπὶ τοῦ ὕδατος καὶ διαφυλάττουσι. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἀποκλείεται ὅλως ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀέρος ἐπὶ τοῦ κρέατος, δι' ἧς ὡς γνωστὸν ἐπέρχεται ἡ σήψις καὶ οὕτω τὸ κρέας διατηρεῖται πρόσφατον.

ΑΘΗΝΗΣ—ΤΡΗΣΙΣ ΚΟΡΙΝΘΗΣ, ΟΔΟΣ ΜΙΑΤΙΛΛΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΙΟΥ, 15